

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

11.11.11 in 2008

INHOUD

3 Vooraf

WERKING IN HET NOORDEN

4 Johan Cottenie wisselt koepel voor federatie

5 De campagne Waardig Werk

6 De campagne financieel

8 Sharkmart, een interactief jongerenspel

9 Bezoekersprogramma Jij het feest, zij het cadeau

10 Uitgedrukt Picasso – ngo-openboek

11 Lessen trekken uit de campagne Als je er niet meer bent

12 In de media Fotografe Tineke D'haese

THEMA'S EN LANDEN

14 Klimaat – Infocel

15 De financiële crisis

16 De schuldenproblematiek Internationale financiële instellingen

17 Natuurlijke rijkdommen

18 De Belgische Ontwikkelingssamenwerking

19 De Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking

20 Het Europees ontwikkelingsbeleid

21 11.11.11 laat de EPA's niet los

DE ZUIDKANTOREN VAN 11.11.11

23 Latijns-Amerika

24 Azië

26 Centraal-Afrika

28 Inkomsten, kosten, balans, sponsors

30 Leden van 11.11.11

32 Contact

COLOFON

Dit jaarverslag is gebaseerd op de inbreng van talrijke medewerkers en stukjes die eerder in Pagina 11 verschenen zijn.

Het scheert in volgelucht over onze werking in 2008, geeft tendenzen weer en zoomt in op enkele opmerkelijke blikvangers.

Eindredactie: Marnix Vermaercke
Vormgeving: Leo Willekens

Foto's: 11.11.11, Jos Verhoogen, Tineke D'haese, EU, Reuters.

Druk: Vaes, Overpelt

V.u.: Bogdan Vanden Berghe, Vlasfabriekstraat 11, 1060 Brussel

Als we terugkijken naar 2008, wat blijft dan het meest hangen? Drie verschillende premiers – Verhofstadt, Letermé en Van Rompuy – op één jaar tijd? Drie wereldcrissen – een energie-, een klimaat- en een financiële crisis – op één jaar tijd? De zwaarste financiële crisis in 100 jaar? De eerste zwarte president in Amerika?

Of zien we eerder dat het rijke Westen opnieuw de andere kant opkeek terwijl er mensen afgeslacht en verkracht werden in Oost-Congo, of in Ituri, of in Gaza? Of zien we eenvoudigweg dat er opnieuw té weinig vooruitgang werd geboekt om de armoede terug te dringen? Als we zouden vaststellen dat het niet zo was ... dát zou pas historisch zijn.

In deze context klinkt het een beetje eigenaardig, maar voor 11.11.11 was 2008 helemaal niet zo'n slecht jaar. We hadden een prima campagne met een grote opkomst van vrijwilligers. De samenwerking met de vakbonden verliep goed en het thema sloeg aan. De financiële crisis zorgde ervoor dat heel wat mensen onmiddellijk begrepen wat we bedoelden met onze slagzin 'werknemers zijn geen gereedschap'. En toen moest de grote golf van ontslagen nog komen.

Nu de financiële crisis volop is omgeslagen in een economische crisis, voelen we ook bij 11.11.11 de terugval in de inkomsten. Het zal niet gemakkelijk worden om dit jaar het puike financiële resultaat (zie pagina 6) van 2008 te herhalen.

Maar in 2008 hebben we meer gedaan dan campagne voeren rond waardig werk. Het is te veel om op te noemen in een voorwoord. We hebben bijvoorbeeld zwaar ingezet op het drama in Oost-Congo en we hebben daarbij in België bereikt wat we konden bereiken. Onze regering heeft onder onze druk en met onze ideeën zwaar geijverd voor een interventiemacht in Congo.

We zagen ook het eindresultaat van het project 'Uitgedrukt'. In 2007 lanceerden we 22 kunstboekjes in artistieke kringen. De artiesten gaven de boekjes onderling door en brouwen op die manier meer dan 300 kunstwerken. Klinkende namen als Luc Tuymans, Michaël Borremans, Mauro Pawlowski, Leonard Nolens ... prijken er naast knappe kunstenaars die minder bekend waren.

Maar laten we ook nog even stilstaan bij onszelf. Al vele jaren horen we over globalisering, nieuwe geopolitieke verhoudingen en andere grote verhalen. Het zou wel eens kunnen dat 2008 in de geschiedenisboeken wordt omschreven als het jaar waarin al die grote woorden echt concreet werden en een impact kregen op elk van ons. Zoals het er nu naar uitziet, is dat om een beetje schrik van te krijgen. Maar deze situatie biedt ook geweldige opportuniteiten, zowel voor het Zuiden als voor het Noorden.

De scheidingslijn tussen het Zuiden en het Noorden zal steeds meer vervagen. Daardoor zullen we gemakkelijker gemeen-

schappelijke projecten kunnen opzetten. We zullen nieuwe bondgenoten vinden om – samen met onze oude bondgenoten – gezamenlijk sterke, nieuwe antwoorden en alternatieven te bieden voor het denkkader van de afgelopen 10 jaar. In maart 2009 gaven we daartoe met de hele sector – met professionelen en vrijwilligers – een eerste aanzet in ons toekomstcongres. Dat was een eerste stap in onze keuze voor de toekomst. We kiezen voor een wervend verhaal en stellen ons daarbij ook een beetje kwetsbaar op, want niemand heeft alle antwoorden. Laat ons daar ook maar eens eerlijk in zijn.

Het wordt een verhaal met als contouren: krachtenbundeling, openheid en een uitnodiging voor anderen en andere ideeën, met concrete alternatieven, met het juiste evenwicht tussen radicaliteit en pragmatiek om die alternatieven ook ingang te doen vinden bij een breed publiek. We moeten niet wachten tot het hele verhaal af is, we zullen het onderweg verder moeten schrijven. In dat verband wensen wij de sector – en dus ook onszelf – het nodige doorzettingsvermogen, de nodige zelfkennis en vooral veel moed.

Bogdan Vanden Berghe, algemeen secretaris, en Jos Geysels, voorzitter van 11.11.11

WERKING IN HET NOORDEN

Eerste jaar van de campagne Waardig Werk

In 2008 stelden wij in onze campagne het wereldwijde recht op een leefbaar loon uit waardig werk centraal. We zijn ervan overtuigd dat waardig werk – voor een fatsoenlijk loon – dé hefboom is om mensen overal ter wereld uit de spiraal van armoede weg te halen en weg te houden. Daarom moet waardig werk ook centraal staan in het internationale beleid en moet het in de millenniumdoelstellingen meer aandacht krijgen. We eisen dat bedrijven overal ter wereld het recht op vakbondsvrijheid en op sociale normen respecteren.

Op de nationale startdag van 20 september gaven wij het startschot voor Waardig Werk, een campagne waarmee we in 2009 zullen doorgaan. Ze is een nieuw onderdeel van de grote meerjarige campagne 2015 DE TIJD LOOPT in het kader van de millen-

niumdoelstellingen. We voeren de campagne samen met de ngo's Wereldsolidariteit, fos-socialistische solidariteit en Oxfam-Solidariteit, en met de vakbonden. Want ook in het Noorden staan allerlei verworvenheden onder druk en krijgen mensen steeds meer te kampen met onzekerheid, hogere werkdruk en een aantasting van de arbeidsrechten. In het Franstalige landsgedeelte zette onze evenknie CNCD-11.11.11, eveneens samen met vakbonden en ngo's, zijn schouders onder de campagne.

Om de campagne zichtbaar te maken en onze eisen kracht bij te zetten, verspreidden wij de fel gesmaakte affiche 'Werknemers zijn geen Gereedschap'. De lokale comités konden een nieuwe fototentoonstelling ontleenen met als titel 'Het beste middel tegen armoede is waardig werk', een uitspraak

Startdag: 20 september in Kunstencentrum Vooruit, Gent.

Er waren 400 geïnteresseerde aanwezigen uit lokale groepen, ngo's en vakbonden.

van Kofi Annan. Net als de vorige jaren werd het campagnethema ook toegelicht op een campagne-dvd, waarop dit keer gastvrouw Barbara Sarafian – bekend van de film Aanrijding in Moskou – de kijker laat kennismaken met werksituaties in Zuid-Afrika, Thailand en de Dominicaanse Republiek. We vroegen ook aan tientallen BV's om de pin 'Ik ben geen gereedschap' te dragen.

Op 7 oktober sloot 11.11.11 zich aan bij de internationale campagne Decent Work For Decent Life die deze dag had uitgeroepen tot Dag voor Waardig Werk. In Brussel palmde werknemers met een reusachtige gereedschapskist het Schumanplein in. In Wallonië informeerden vrijwilligers van Franstalige ngo's en vakbondsmensen,

getooid in werkkledij en voorzien van gereedschapskisten, in 9 stations de reizigers. Trouwens: over de hele wereld vonden acties plaats. Zo was er bijvoorbeeld in Thailand een protestactie voor het ministerie van Arbeid. In de Dominicaanse Republiek hielden de vakbonden een gezamenlijk avondmaal voor waardig werk. In Londen werden de hele dag workshops, films en tentoonstellingen rond het thema georganiseerd. Op die manier werd ons campagnethema gelinkt aan een brede nationale en internationale actie- en infodag.

We riepen ook op tot een informatief doe-moment: de schafttijd. Het was onze bedoeling om zoveel mogelijk mensen aan een tafel samen te brengen rond ons cam-

pagnethema en hen te confronteren met de realiteit van uitbuiting en onwaardige werkomstandigheden. Op vrijdag 24 oktober werden in talrijke refters, kantines, cafetaria's en restaurants schaftacties op het getouw gezet. Placemats, pins, folders en de campagne-dvd zorgden tijdens het eten voor de inhoudelijke input.

In mei 2009 nemen ACV, ABVV, ACLVB, Wereldsolidariteit en fos-socialistische solidariteit het campagneroer over. Ook de vakbonden zullen tussen 1 en 21 mei 2009 schafttijdacties organiseren in de bedrijven. En na de vakbonden is het de beurt aan Oxfam-Solidariteit.

www.waardigwerk.be

Barbara Sarafian: "Het verhaal over de Thaise arbeidsters trof mij sterk. Ze waren ontslagen, maar dankzij internationale druk kregen zij hun job opnieuw aangeboden. Multinationals luisteren blijkbaar af en toe naar ngo's en vakbonden. Internationale samenwerking en vakbondswerk kunnen dus echt iets veranderen."

Johan Cottenie wisselt koepel voor federatie

Velen kennen Johan als één van de gezichten van 11.11.11. Hij leidde er jarenlang de zuiddienst. In het kader van ons meerjarenprogramma 2008 – 2013 werden zuid- en studiedienst geïntegreerd in een nieuwe beleidsdienst. Op die manier kan het zuidwerk beter afgestemd worden op het politieke werk van de koepel. Johan werd toen adjunct van de algemeen secretaris. Maar in 2008 zette hij een nieuwe, onvoorziene carrièrestap.

Johan Cottenie: "In de loop van 2008 trok Jean Reynaert zich terug als directeur van Coprogram. Vanaf juli volgde ik hem halftijds

op ad interim. Na enig aandringen zette ik in december de definitieve stap naar Coprogram. Die federatie bundelt alle ontwikkelings-ngo's in Vlaanderen die door de federale overheid gesubsidieerd worden. Een eerste opdracht bestaat erin om met die ngo's te werken aan hun kwaliteit. Ze worden steeds meer door de maatschappij, de pers en de overheid bevraagd over hun bijdrage aan ontwikkeling. Binnen de 70 lidorganisaties bestaat een waaier aan kwaliteitssystemen. Coprogram wil die in kaart brengen, de gedachtenwisseling hierover stimuleren en er met behulp van externe begeleiding aan werken. Ik had daar binnen 11.11.11 reeds heel wat ervaring rond opgedaan.

Een tweede opdracht is de verdediging van de autonomie en de belangen van de ngo's naar de overheid toe. Het is belangrijk dat de ngo's via medefinanciering door de overheid voldoende middelen krijgen en dat ze hierover correct verantwoording afleggen zonder overbodige administratieve lasten. Daarbij zijn voor mij twee zaken erg belangrijk. Vooreerst de autonomie van de ngo's. Ook al krijgen ze belastinggeld toegeschoven, toch moeten ze autonoom hun werking kunnen uitbouwen en hun doelstellingen bepalen. Het is mijn over-

tuiging dat er met kritische, sterke organisaties van het middenveld meer democratie en ontwikkeling is. Voorbeelden uit Noord en Zuid sterken me in die overtuiging. Daarnaast moeten we het belang van de hele sector duidelijk voor ogen houden, wat niet altijd samenvalt met het belang van elke ngo afzonderlijk. Leden met een beperkte capaciteit op bepaalde vlakken krijgen ondersteuning om sterkere actoren te worden in het ontwikkelingswerk.

Het werk van Coprogram is dus eigenlijk ook politiek werk. De acties van de koepel 11.11.11 en van de federatie Coprogram moeten goed op mekaar aansluiten. De federatie telt een aantal grote leden, die geen lid zijn van 11.11.11. Als we sleutelen aan een verdere integratie van de beide secretariaten, zullen we sterker staan om tot een beter afgestemde scholenwerking in de sector te komen, tot meer afstemming van het zuidwerk, en tot grotere samenwerking op vlak van beleidsbeïnvloeding. Zeg nu zelf: ik zette maar een kleine stap binnen het gebouw in de Vlasfabriekstraat. Maar het is ook geen grote stap van een politieke koepel naar een federatie die werkt aan de kwaliteit en de belangen van de ngo's."

Vlaming blijft 11.11.11 trouw

De opbrengst van het campagnejaar 2008 klokte af op € 5.739.055,13. Dat is bijna evenveel als in het recordjaar 2007. De Vlaming toonde zich dus opnieuw solidair met het Zuiden en dat ondanks het feit dat de financiële crisis in oktober hard toesloeg.

Doordat we in 2008 onze kosten sterk wisten te beperken, halen we een netto-opbrengst die € 39.381,61 meer bedraagt dan die van 2007. Zo halen we dus toch een record en dat is zeer goed nieuws voor de partners in het Zuiden.

Opbrengsten campagnejaar 2008

Een opbrengst van maar liefst € 5.739.055,13 mogen we zonder meer een succes noemen. Bovendien ontvingen wij in 2008 geen legaat, wat een belangrijke factor is in de

daling van de opbrengsten ten opzichte van 2007.

De gemeentelijke actie tijdens het 11 novemberweekend is stabiel gebleven. De straatactie kende een lichte stijging, maar die werd tenietgedaan door een kleinere opbrengst bij de lokale overschrijvingen (de rekeningen van de 11.11.11-comités). Op aandringen van onze financiële controleurs werden de betalingen in januari – dat zijn voornamelijk giften die op 30 en 31 december werden overgeschreven en die pas begin januari op de rekening kwamen – vanaf dit jaar niet meer bij de opbrengst van het vorige jaar geteld. In januari 2009 bracht dit nog € 19.589,92 op. Als je dus de opbrengst op de lokale overschrijvingen van 2008 wil vergelijken met die van 2007, moet je dat bedrag meetellen en dan komen we aan € 587.372,62. De opbrengst van de lokale

overschrijvingen is dus nagenoeg status quo gebleven.

Ook de gemeentelijke toelagen bleven min of meer op hetzelfde peil. We merken wel dat er een toename is van het aantal initiatieven dat een beroep doet op gemeentelijke steun. Het zal een uitdaging zijn om deze belangrijke inkomstenbron in 2009 minstens op hetzelfde niveau te houden. De provinciale toelagen stegen licht.

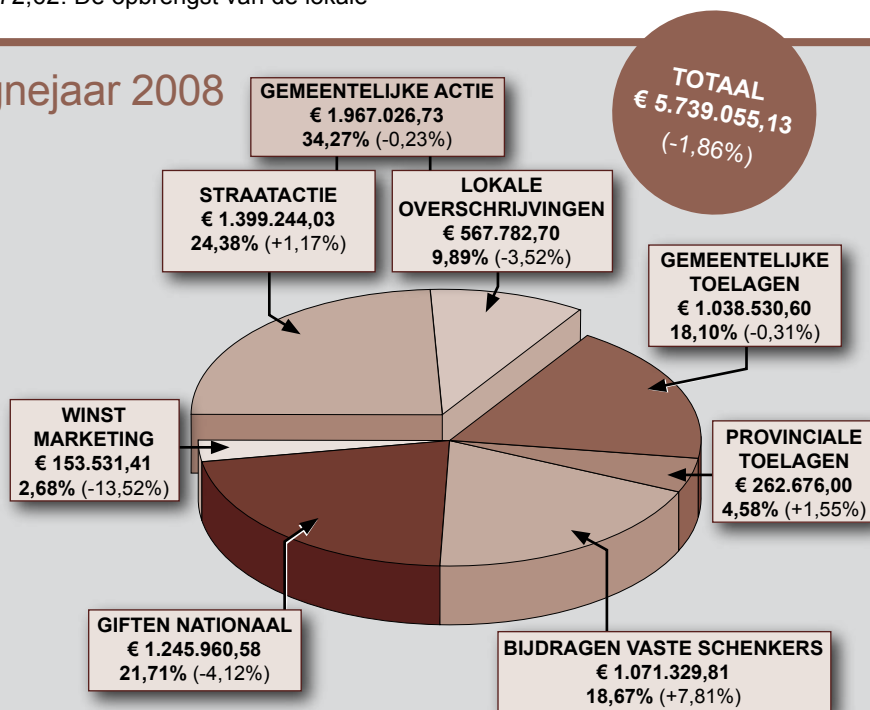
Een grote opsteker is dat de bijdragen van de vaste schenkers flink stegen en de kaap van € 1.000.000 overschreden hebben. De sprong voorwaarts is volledig te danken aan de 11.partners. In 2008 hebben wij actief nieuwe 11.partners geworven op openbare plaatsen in enkele steden.

Overzicht opbrengsten campagnejaar 2008

Gemeentelijke actie	1.967.026,73	-0,23%
Straatactie	1.399.244,03	+1,17%
Opbrengst lokale overschrijvingen	567.782,70	-3,52%
Gemeentelijke toelagen	1.038.530,60	-0,31%
Provinciale toelagen	262.676,00	+1,55%
Oost-Vlaanderen*	135.008,00	+0%
Antwerpen	75.000,00	+0%
Vlaams-Brabant	52.668,00	+8,25%
Bijdragen vaste schenkers	1.071.329,81	+7,81%
11.partner	450.266,07	+23,15%
Wereldpartners	401.662,55	-2,64%
Zij Aan Zij	219.401,19	+1,81%
Giften nationaal	1.245.960,58	-4,12%
Mailings	1.124.884,84	-5,28%
Diverse giften**	121.075,74	+8,23%
Winst marketing	153.531,41	-13,52%
TOTAAL	5.739.055,13	-1,86%

* De toelage van de provincie Oost-Vlaanderen voor de 11.11.11-campagne 2008 wordt toegekend uit de provinciale begroting 2009.

** Dit zijn spontane giften, giften op bijlagen in kranten en online giften.

De nationale giften kenden een daling van 4,12%. De dalende trend van 2007 zet zich hier dus door. De belangrijkste verklaring hiervoor lijkt ons een verschuiving naar vaste bijdragen. Deze bijdragen gaan niet alleen naar 11.partner. Er zijn veel goede doelen die nieuwe vaste schenkers werven. Dat gaat volgens ons ten koste van overschrijvingen naar acties als 11.11.11.

De werking van de marketing bleef stabiel. De winst van de marketing kende wel een achteruitgang door een stijging van de personeelskosten.

Wat doet 11.11.11 met deze bruto-opbrengsten?

Kosten campagne en fondsenwerving

Een campagne organiseren, erover communiceren en fondsen werven kosten geld. Met 15,71% van de bruto-opbrengsten betaalt 11.11.11 ondermeer personeel, huis-

vesting, affiches, mailings, tv- en radiospots. 11.11.11 streeft er altijd naar om deze kosten zo laag mogelijk te houden. Vooraleer er effectief kosten gemaakt worden, wordt uiteraard telkens goed geanalyseerd of dit op de efficiëntste manier gebeurt.

Netto-opbrengsten om doelstellingen te realiseren

De overige 84,29% van de bruto-opbrengsten, een bedrag van € 4.837.531,37 dient rechtstreeks voor de realisatie van onze doelstellingen. Hiervoor hanteren we steeds dezelfde verdeelsleutel. Het tweede diagram geeft de vaste verdeelsleutel weer van de netto-opbrengsten:

- 53% gaat naar onze lidorganisaties en naar samenwerkingsverbanden
- 25% besteden wij – op vraag van onze zuidpartners – aan educatie en beleidsbeïnvloeding in het Noorden
- 22% investeert 11.11.11 rechtstreeks in partners in het Zuiden

Verdeling netto-opbrengsten

Lidorganisaties 11.11.11 en samenwerkingsverbanden

53% van de opbrengsten (€ 2.563.891,63) wordt geïnvesteerd in onze lidorganisaties en in samenwerkingsverbanden. De essentie van de werking van 11.11.11, zowel in het Noorden als via de steun aan partners in het Zuiden, is krachtenbundeling om meer impact te krijgen. Net daarom wordt het leeuwendeel van de netto-opbrengsten hierin geïnvesteerd.

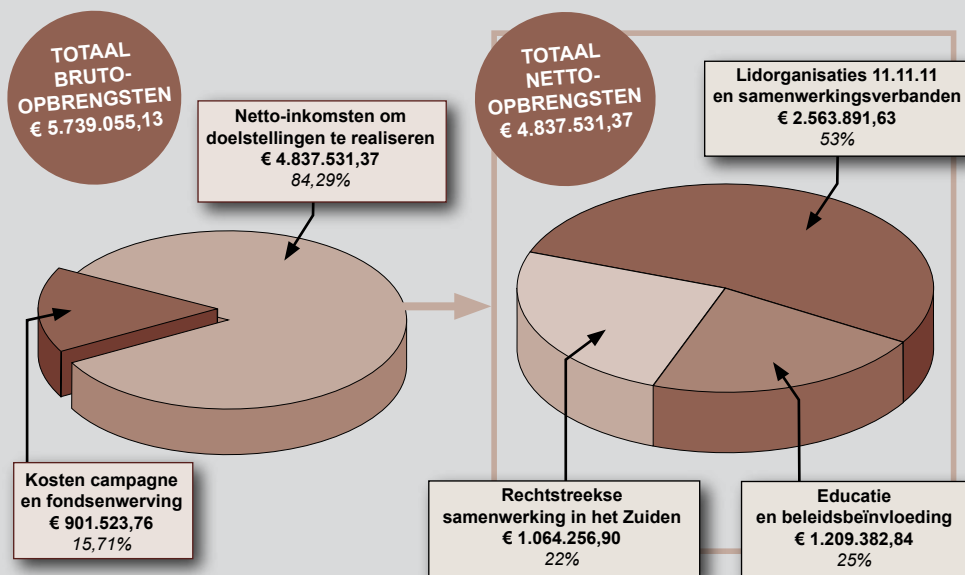
Educatie en beleidsbeïnvloeding

25% van de opbrengsten (€ 1.209.382,84) wordt geïnvesteerd, mede op vraag van onze zuidpartners zelf, in educatie en studiewerk die zich toespitsen op beleidsbeïnvloeding in het Noorden. Dat is enkel mogelijk met sterke dossiers die het resultaat zijn van goed studiewerk. We richten ons zowel op onze eigen politici, als op het beleid van internationale instellingen. Maar zonder mediabelangstelling en zonder een stevige, gesensibiliseerde achterban is dit lobbywerk een maat voor niets. Vandaar dat een goed educatie- en studiebeleid zeer belangrijk is.

Rechtstreekse samenwerking in het Zuiden

11.11.11 werkt ook rechtstreeks samen met partnerorganisaties in een beperkt aantal landen: Indonesië en de Filipijnen in Azië, DR Congo, Burundi en Rwanda in Afrika, Peru, Ecuador, Bolivia en Colombia in Latijns-Amerika. 22% van de netto-opbrengsten (€ 1.064.256,90) gaat daar rechtstreeks naartoe. Het zijn telkens kritische partners die opkomen voor bevolkingsgroepen die door de huidige globalisering of door hun eigen overheid gemarginaliseerd worden. Partners die ook in het Zuiden de krachten bundelen, die de spreekbuis zijn van verschillende basisbewegingen en waarvan een belangrijk deel van hun veldwerk aansluit bij een politiek thema van 11.11.11.

Wat doet 11.11.11 met deze bruto-opbrengsten?

Ook dit is 11.11.11

Elk jaar hebben wij een uitgebreid aanbod van educatief materiaal voor het onderwijs, jeugd- en volwassenenverenigingen. Net als de vorige jaren sloot dat ook in 2008 aan bij het campagnethema. Het gaat om les- en spelmateriaal, tentoonstellingen, theatervoorstellingen, sprekers, films... Het hele aanbod is te vinden op **www.11.be/educatie**.

Specifiek voor de 11.11.11-comités hebben we het Actiekookboek bijgewerkt, een online bundel vol praktische tips om in de eigen gemeente leuke en interessante acties te organiseren en nieuwe medewerkers te werven: **www.11.be/actiekookboek**.

Sharkmart

Vanaf 24 oktober kropen 1184 jongeren – waaronder heel veel studenten – een maand lang in de huid van werknemers in Noord en Zuid. Ze verdienden punten door hun alter ego online te laten werken, soms tot 12 uur per dag. Enthousiast losten de deelnemers dilemma's op, zochten ze naar cryptisch omschreven locaties van gereedschapskisten, snorden geheime codes op en onderhandelden keihard over de uitwisseling van die codes. Daarbij kwamen ze heel wat te weten over het campagnethema. Er waren ook prijzen te verdienen.

De winnaar – met een score van 43.411 punten – won een Joker-reischeck van 500 euro. De cheque voor de tweede plaats bedroeg 250 euro.

511 deelnemers vulden ook een enquête-formulier in. Daaruit onthouden we ondermeer dat de deelnemende jongeren overwegend positief staan tegenover de 11.11.11-campagne, maar slechts 39% vindt dat de campagne voldoende op jongeren gericht is. 77% gelooft in de maakbaarheid van de wereld op voorwaarde dat we er samen tegenaan gaan. Verder vinden ze volgende actiepunten belangrijk voor 11.11.11:

- geld inzamelen (67%)
- projecten in het Zuiden ondersteunen (83%)
- mensen bewust maken van de wereldproblematiek (91%)
- politici beïnvloeden (78%).

Het betrof hier natuurlijk wel jongeren die, aangezien hun actieve deelname aan Sharkmart, reeds enigszins gemotiveerd waren. Toch vinden we de resultaten van deze enquête hoopgevend.

Sharkmart was een geslaagd initiatief waarbij we heel wat jongeren konden bereiken via een eigentijds medium: de pc. Daarnaast bood 11.11.11 in 2008 opnieuw de meer klassieke workshops voor jongeren aan. In het Ecohuis in Antwerpen vond ook een project voor scholieren van de 3de graad secundair onderwijs plaats. In totaal namen er 1055 scholieren deel aan het interactief parcours Waardig Werk of aan de workshop Werk op het Spel.

www.11.be/jongeren

Wendy Pekeur (Zuid-Afrika)

Bezoekers-programma

Hier hebben we ondertussen al heel wat ervaring mee. Met ons bezoekersprogramma proberen we de campagne zo concreet mogelijk te maken door mensen uit het Zuiden zelf hun verhaal te laten vertellen. Tussen 31 oktober en 13 november trokken vertegenwoordigers van onze campagnepartners naar verschillende gemeenten in Vlaanderen. Ze waren te gast op info-avonden, debatten, in scholen, enz. Ze logeerden steeds bij mensen die actief zijn in de lokale 11.11.11-comités. Delci Sosa De Moreno en Carlos Manuel Reyes vertegenwoordigden CASC, de grootste vakbondskoepel van de Dominicaanse Republiek. Uit Zuid-Afrika verwelkomden wij Ida Jacobs, Fatima Shabodien en Wendy Pekeur die in hun land actief zijn rond vrouwen en vakbondswerk.

Cadeautip

Émilie heeft alles wat ze nodig heeft. Dat geldt niet voor miljoenen kinderen elders in de wereld. Als je wil, kun je een bedrag overmaken op de rekening van 11.11.11 voor de moedersclub in Cuzco (Peru). Dit project legt zich toe op alfabetisering, opleiding en gezondheid van moeders en hun kinderen. (IBAN BE 30 000-0000011-11, met vermelding "Émilie Leroy")

Jij het feest, zij het cadeau

Soms heb je iets te vieren. Een huwelijk, een geboorte, een verjaardag. Je nodigt dan mensen uit en die willen je natuurlijk een cadeau aanbieden. Da's leuk en sympathiek, maar misschien vind je dat je die geschenken niet echt nodig hebt en dat andere mensen dat geld beter kunnen gebruiken? Om voor veilig drinkwater te zorgen, om ondervoeding van de kinderen aan te pakken of om op te komen voor vrouwenrechten?

Dan biedt 11.11.11 een alternatief: vraag aan je familie en vrienden om het cadeaugeld aan 11.11.11 over te maken. Je kunt dat ook concreet maken door bij wijze van voorbeeld een project of partner naar voren te schuiven die 11.11.11 ondersteunt. Sommige mensen zamelen het cadeaugeld zelf in en storten het dan door. Anderen laten de bijdragen rechtstreeks op onze rekening storten. Uiteraard krijgen ze dan na enkele weken een overzicht van de schenkers.

In 2008 hebben weer heel wat sympathisanten die solidaire reflex gehad. Een paar voorbeelden.

Piet en Ann Leroy-Vanderhaeghe vonden dat ze al genoeg babyspulletjes hadden voor hun derde kind. Al wonen ze momenteel in Nederland, toch staan ze zo sterk achter de 11.11.11-aanpak dat we tientallen giften van hun vrienden en familie ontvingen.

Ook Paul Van Leemput uit Wilrijk dacht aan ons toen hij in december vrienden uitnodigde op een verjaardagsfeestje. En voor hun huwelijksverjaardag wimpelden Dirk en Lieve Delabastita-Waer uit Herent mogelijke geschenken af en gaven resoluut het nummer 000-0000011-11 door.

Zelfs wanneer er niet echt iets te vieren valt, behouden sommige sympathisanten hun solidariteit. Zo vroeg Ann De Riek om bij haar overlijden een gift over te maken aan 11.11.11. En mevrouw Fröhlinger ging op het elan van de vrouwensolidariteit door: zij deed een oproep om haar te gedenken met een gulle bijdrage aan Zij Aan Zij.

www.11.be/feest

Een voorbeeld:

Uitgedrukt

In 2008 pakte 11.11.11 uit met een origineel concept: Uitgedrukt – Kunst voor 11.11.11, een kunstig samengesteld boekje met 44 artistieke bijdragen en het resultaat van een proces waarbij een jaar lang 22 lege boekjes van kunstenaar naar kunstenaar verhuisden.

Het begon allemaal in de zomer van 2007 toen we 22 lege boekjes aan evenveel kunstenaars overhandigden. We vroegen hen om zich op een creatieve manier solidair te tonen met de thema's en de aanpak van 11.11.11. Daarna moesten ze de boekjes doorgeven aan een andere kunstenaar die er op zijn of haar beurt een bijdrage in plaatste en ze opnieuw doorgaf aan iemand anders. Niet minder dan 320 kunstenaars werkten mee aan het project. Onder hen heel bekende namen zoals Lieve Blancquaert, Joke van Leeuwen, Mauro Pawlowski, GAL, Luc Tuymans, Michaël Borremans, Fred Bervoets, Leonard Nolens, Bart Moeyaert ...

Een professionele jury boog zich over de bijdragen en selecteerde er 44 om op te nemen in het boek Uitgedrukt – Kunst voor

11.11.11. Het boek verscheen als bijlage bij Knack en werd verkocht in de boekhandel. Op 14 december werden de originele boekjes geveild in veilinghuis Bernaerts voor een bedrag van 25.000 euro. De opbrengst ging naar 11.11.11. Het veilinghuis bracht ook een zeer aantrekkelijke catalogus uit waarin alle bijdragen opgenomen zijn. De catalogus kost 20 euro en kan besteld worden via onze webwinkel. Ook het boek Uitgedrukt – Kunst voor 11.11.11 kan daar worden besteld.

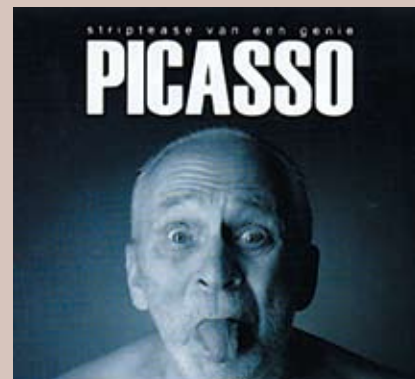
www.11.be/winkel
www.11.be/uitgedrukt

Michaël Borremans, *New feet*.

ngo-openboek.be

www.ngo-openboek.be is een project van de ngo-federatie Coprogram, 11.11.11 en vele Vlaamse Noord-Zuid-organisaties. Het is een gegevensbank over en van de Belgische ngo's voor ontwikkelingssamenwerking. De site wil een open venster zijn voor de werking van die ngo's. Hij beschrijft de werkdomeinen waarin ze actief zijn, het personeelsbestand dat ze hierbij inzetten, en toont hoe zij de inkomsten uit giften en subsidies besteden. Het project ngo-openboek hoopt op die manier een antwoord te geven op de vraag naar een zo groot mogelijke transparantie voor de ngo-sector.

Picasso

De 11.11.11-campagne kende dit jaar een merkwaardige afsluiter met de benefietvoorstelling van 'Picasso, strip-tease van een genie' door Jef Demedts in het NTGent. De zaal zat afgeladen vol en Jef Demedts – oudgediende van het Gentse NTG – genoot er zichtbaar van om nog één keer op zijn vertrouwde stek te kunnen schitteren. Ook van deze voorstelling ging de opbrengst – 4455,84 euro – naar de 11.11.11-campagne.

Lessen trekken uit de voorbije campagne

Ook dit jaar hebben we opnieuw aan de lokale comités gevraagd om de voorbije campagne te evalueren. Ongeveer de helft van de groepen vulde een online enquête in.

Zowel de affiche als de radio- en tv-spot kregen goede punten: 80% waardeerde deze communicatiemiddelen van goed tot uitstekend. Ook het feit dat we met één duidelijk beeld werkten voor zowel affiche als tv-spot (de gereedschapskoffer) werd sterk gewaardeerd. Wat het verkoopsmateriaal betreft, blijven de wenskaarten en stiften de absolute toppers. Maar ook het educatief materiaal scoort hoog met een waardering van 70%.

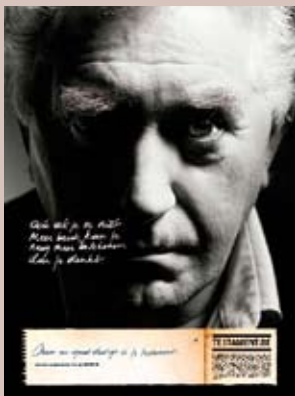
Bij het grote publiek polsten wij in een TNS Media-onderzoek naar de impact van onze

campagne. Werden we voldoende gehoord en gezien door de vrouw en de man in de straat of voor de buis? We organiseren deze onderzoeken sinds 2005 zodat we de uitslagen en tendenzen kunnen vergelijken en er passende conclusies kunnen uit trekken. Voor 2008 gaat het om 642 mensen uit alle lagen van de bevolking die telefonisch werden ondervraagd.

En wat blijkt? Onze campagne genoot toch wel minder bekendheid dan de voorgaande jaren, maar ze ging wel meer in de diepte. Zo kon maar liefst 65% zeggen wat de campagne inhield (waardig werk). We merken ook dat we – behalve via de broodzakkenactie – nog veel te weinig de minder geschoolde bevolkingslaag bereiken.

‘Ook als je er
niet meer bent,
kan je nog
meer betekenen
dan je denkt’

Samen met vele andere organisaties heeft 11.11.11 zich onder die slogan op 18 november 2008 aangesloten bij een grote campagne om het aantal legaten aan goede doelen te verhogen. Gelijkaardige acties in Groot-Brittannië en Nederland hebben een grote impact gehad. Het gezicht van de Vlaamse actie is Jan Declair. De campagne werd o.a. gelanceerd op radio en televisie, maar er is ook een website waarop haarfijn wordt uitgelegd hoe je een testament opmaakt en hoe je iets kan overmaken aan een goed doel.

Daarnaast steunt 11.11.11 ook de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving in haar lobbywerk om de successierechten voor ngo's op legaten te reduceren tot 0%. In België betaal je een verschillend percentage in de drie gewesten. Bovendien is België één van de laatste Europese landen die (nog) geen vrijstelling van successie- en schenkingsrechten hebben ingevoerd. Ondertussen zijn duizenden verenigingen

in ons land gerechtigd om giften en legaten te ontvangen. Inkomsten uit wilsbeschikkingen kunnen zorgen voor een belangrijke uitbreiding van de werkmiddelen. Maar waarom moet deze vorm van vrijgevigheid voor het goede doel belast worden?

De Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving vraagt aan onze politici van de verschillende gewesten dat ze de belastingcode zouden aanpassen en een voorkeursbehandeling toelaten voor maatschappelijk relevante projecten uit de non-profit sector. In ruil moeten deze verenigingen aantonen dat ze getuigen van een deugdelijk beheer en een transparante besteding van de middelen. Iedereen kan de actie ondersteunen door een online petitie te ondertekenen.

www.11.be/legaten
www.testament.be
www.nultarief.be

11.11.11 in de media

De campagne in november blijft onze vaste afspraak met de pers. Lokale activiteiten komen volop aan bod op regionale krantenpagina's, tv-zenders en in streekbladen.

De aftrap werd dit jaar gegeven op 7 oktober, de eerste internationale dag voor waardig werk. In Brussel werd de gereedschapskist, als centraal beeld van de campagne, op het Shumanplein geopend. Ondanks hoogdringende berichtgeving over de crisis in de bankensector, maakte de VRT toch een plaatsje vrij om de campagne toe te lichten in het Journaal.

Een ploeg met de journalisten Greet Op de Beeck (tv) en Veerle De Vos (radio) trok, onder begeleiding van de lokale vakbondskoepel en partner van Wereldsolidariteit K-SBSI, naar Indonesië. Zij gingen in Batam, een vrijhandelszone in de buurt van Singapore, kijken hoe het er in de elektronica-industrie aan toe gaat. Het werd duidelijk: ook al produceert men voor de Westerse markt, de lonen zijn onvoldoende om met een gezin van te leven. Alleen door veel overuren te kloppen kan men de eindjes aan elkaar knopen. De Standaard-journaliste Corry Hancké zocht uit wat meisjes van 16 jaar drijft om naar de grootstad Jakarta te trekken en er aan de slag te gaan in kledingbedrijfjes met weinig licht, lucht en bescherming.

Een thema als waardig werk is ook perfect op zijn plaats in weekbladen die zich toespitsen op de arbeidsmarkt en op sociale thema's. Nico Schoofs van Vacature trok met fotografe Tineke D'haese naar Thailand en sprak er met stiksters in een bh-fabriek van wie het toiletbezoek wordt gechronometreerd. En Peter Heirman (Visie) zocht en vond de arbeider achter de teak meubelen in onze tuin. Omdat de campagne nog verderloopt in 2009 houden diverse media nog iets achter de hand over vak-

bondsrechten voor de voorjaarscampagne van Waardig Werk.

In Indonesië maakten we van de gelegenheid gebruik om reportages te maken over de milieuproblematiek en onze partnerorganisatie Walhi. Zo trokken radio en tv naar een palmolieplantage op Sumatra. Immense olieontginningen verwoestten de streek al lang. De laatste jaren komen daar nog eens reusachtige palmolieplantages voor de aanmaak van biobrandstoffen bovenop. Samen met De Standaard gingen we ook naar Sidoarjo, Zuid-Java, waar een immense modderstroom sinds 2006 enkele dorpen compleet heeft overspoeld. Het lijkt wel alsof er nooit dorpen, bomen of velden zijn geweest. Al deze reportages en artikels verschenen begin december n.a.v. de milieutop in Poznan.

2008 zal de geschiedenis ingaan als het jaar van de crisissen. In het voorjaar werd

Nico Schoofs van Vacature bezoekt een kledingbedrijf in Thailand.

de voedselcrisis 'hot news'. Met de coalitie rond de millenniumdoelstellingen, 2015 DE TIJD LOOPT, formuleerden we ons standpunt in een advertentie in De Standaard, De Morgen en een speciale bijlage van De Tijd. Ook de financiële crisis gaf aanleiding tot opiniestukken in verscheidene kranten.

Een bijzonder project dat veel media-aandacht kreeg, was het kunstproject Uitgedrukt. Zowel de verspreiding van het boek 'Uitgedrukt. Kunst voor 11.11.11' in samenwerking met Knack eind oktober, als de veiling in samenwerking met veilinghuis Bernaerts midden december, genoten veel persbelangstelling.

www.11.be/pers
www.waardigwerk.be

(onder 'materialen 2008' vind je de radio- en tv-reportages over de campagne).

Fotografe
Tineke D'haese:

“Ik probeer de
clichébeelden
te doorbreken”

Fotografe Tineke D'haese trok dit najaar voor de campagne Waardig Werk naar Thailand, Cambodja en Indonesië. Ze probeerde een gezicht te geven aan begrippen als waardig werk, uitbuiting en delocalisatie. Telkens met veel vakkennis en respect voor de menselijke waardigheid.

Tineke rolde in de Noord-Zuidsector toen Oxfam-Solidariteit zijn beeldmateriaal wou updaten. Ondertussen maakt ze verschil-

lende fotoreportages per jaar, zorgt ze voor beelden van activiteiten hier, beheert ze hun fototheek en zorgt ze voor een coherente beeldpolitiek in de organisatie. “Het is een werk van lange adem want ik wil proberen de clichébeelden over het Zuiden te doorbreken” zegt ze.

Tineke fotografeert meestal mensen die bezig zijn, in hun dagelijkse taken, op het werk of tijdens een of andere actie. “Of het

nu een betoging in Brussel is of een sloppenwijk in Manilla, ik benader mensen en situaties altijd op een zelfde manier. Ik vraag me constant af wat ik wil vertellen, wat belangrijk is, wat ik wil laten zien en hoe ik dat best doe.”

Hoe wekt ze het vertrouwen van mensen die ze wil fotograferen in soms mensonwaardige situaties, denken we maar aan de Palestijnse vluchtelingenkampen, de humanitaire crisis in Oost-Congo of de slaapzalen in Aziatische textielfabrieken? “Vertrouwen is geen noodzakelijke ingrediënt voor een goede foto. Het heeft vooral te maken met het ‘niet forceren’ van een situatie. Je inpassen in wat zich voordoet. Soms zijn mensen fier dat ze gefotografeerd worden, maar vaak willen ze niet zomaar op de foto. Ik probeer me zoveel mogelijk in de plaats te stellen van de mensen. Dat helpt.”

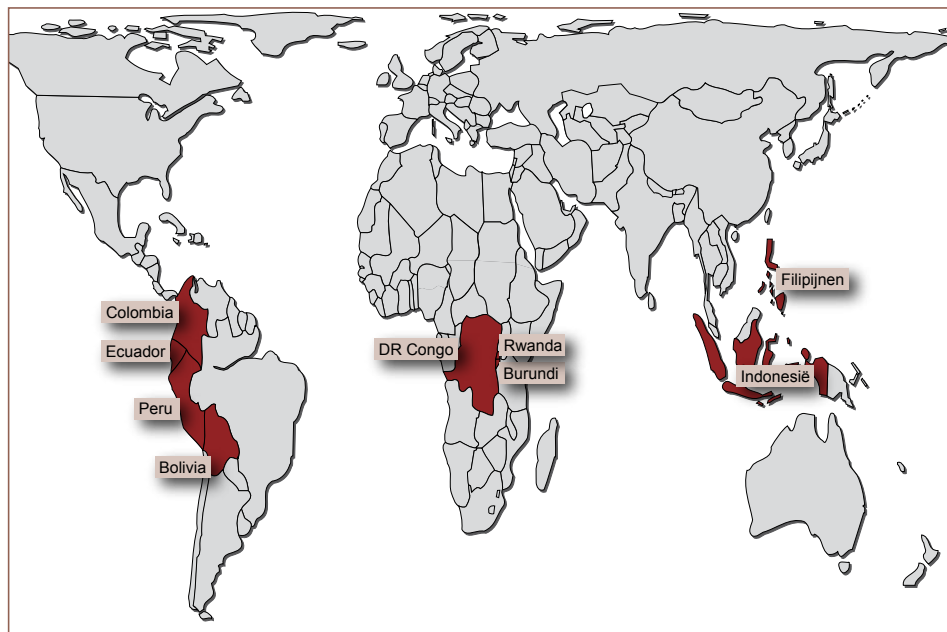
De ideale foto voor Tineke moet iets vertellen en verbondenheid oproepen. En ja, zo hebben we er al veel van haar gezien. Met succes.

THEMA'S EN LANDEN

De beleidswerking van 11.11.11 is opgebouwd rond bepaalde thema's, landen en partners die in die landen en rond die thema's actief zijn. In ons nieuwe programma voor 2008-2010 concentreren wij ons op volgende thema's: de Vlaamse, federale en Europese ontwikkelingssamenwerking, het Europees handelsbeleid, het internationaal financieel beleid, het klimaat en de natuurlijke rijkdommen. De landen waar we zelf rechtstreeks partners ondersteunen zijn Rwanda, Burundi, DR Congo, de Filipijnen, Indonesië, Peru, Colombia, Ecuador en Bolivia. Op vier plaatsen hebben wij ook eigen zuidkantoren. Op de volgende pagina's schetsen wij een (gedeeltelijk) beeld van onze werking rond de vooropgezette thema's en landen.

De landen waar 11.11.11 actief is.

Voor een eerlijk en rechtvaardig klimaatakkoord

Sinds Rio '92 organiseren de Verenigde Naties jaarlijkse klimaatconferenties waar bijna 200 landen een akkoord proberen uit te werken om de opwarming van de aarde tegen te gaan. 2008 werd ingezet met een belangrijk VN-rapport over de gevolgen van de opwarming: terwijl het Noorden vervuult, verzuipt of verdroogt het Zuiden. De kans dat de millenniumdoelstellingen worden gehaald, wordt hierdoor veel kleiner. In december 2007 werd in Bali reeds vastgesteld dat de opwarming ondanks alle ronkende verklaringen verdergaat en dat veel meer geld nodig is om bijvoorbeeld in het Zuiden overstromingen en extreme droogtes aan te pakken en tot een ont-

wikkeling te komen die niet gebaseerd is op fossiele energiebronnen.

Samen met onze lidorganisaties volgden wij deze ontwikkelingen op de voet, in de federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling, het Vlaamse samenwerkingsverband tussen milieu- en Noord-Zuidorganisaties (binnen VODO) en de Belgische Klimaatcoalitie.

Binnen de Europese context wezen we op de gevaren van hernieuwbare biobrandstoffen voor de voedselvoorziening in het Zuiden, maar ook op het feit dat we solidair zijn met het Zuiden als we zelf minder fossiele energie gebruiken. Het Noorden is verantwoordelijk voor de uitstoot van het grootste deel van de broeikasgassen. Het zou een adaptatiefonds moeten financieren om de ontwikkelingslanden te helpen de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen.

In juli waren wij aanwezig op een klimaatbijeenkomst in Bangkok, waar zeer sterk werd gepleit om ook in de ontwikkelende landen af te stappen van een ontwikkelingsmodel dat op fossiele energie is gebaseerd. En in december namen we deel aan de internationale klimaatconferentie in Poznan, waar we blok konden vormen met enkele van onze partnerorganisaties uit Congo, Indonesië en Ecuador. Maar de uitkomst van Poznan was teleurstellend: er kwam geen akkoord over uitstootvermindering, geen akkoord i.v.m. financiering, geen compensatie voor behoud van bossen (goed voor 20 % van de strijd tegen de opwarming). Ook het Europese klimaat- en energiepakket

ging de verkeerde kant uit. Door de financiële en economische crisis nam ook daar het animo af om zich ver te engageren. Europa koos teveel voor de aankoop van propere lucht om zelf te kunnen blijven uitstoten. Dit niettegenstaande de oproep van VN-secretaris-generaal Ban Ki-moon om te kiezen voor een 'new green deal' als antwoord op de klimaat- en financiële crisis (nl. massaal en met overheidshulp investeren in hernieuwbare energie).

De klimaatconferentie van Kopenhagen in december 2009 zal dus bepalend worden voor het post-2012-tijdperk met op de agenda: financiering, boscompensatie en uitstootvermindering versus aankoop van propere lucht. Samen met onze partners en lidorganisaties, de Vlaamse en Belgische samenwerkingsverbanden en onze Europese koepelorganisatie gaan we tijdens de Europese en Vlaamse verkiezingsronde (juni 2009) en in Kopenhagen voor een eerlijk en rechtvaardig klimaatakkoord.

De crisis biedt ook nieuwe kansen

In 2008 werden we geconfronteerd met de grootste financiële crisis sinds de jaren dertig. De beleggers struikelden over een verpauperde uithoek van de Amerikaanse vastgoedmarkt. Het was maar een begin. De financiële sector is erg gedereguleerd en geïnternationaliseerd. De crisis verspreidde zich dan ook sneller dan een Australische bosbrand over de wereld. Ook Europa en België deelden in de klappen. De kleine spaarders en beleggers merkten plots aan den lijve dat ze te lang te veel vertrouwen in banken en beleggingsfondsen hadden gehad.

Dat ook ontwikkelingslanden door de crisis averij zullen oplopen ging aanvankelijk wat onopgemerkt voorbij. Vooral de 'afgeleide' effecten zorgen er voor problemen: minder investeringen, minder afzetmarkt, dalende grondstofprijzen, minder terugzendgeld van migranten (in Kenia bv. zakte dat met 40%). Misschien zetten Westerse landen ook nog de schaar in hun budget ontwikkelingssamenwerking. De financiële crisis wordt dan al snel vertaald in sociale ellende: stijgende werkloosheid en armoede.

11.11.11 zei het al meer dan 10 jaar geleden: er zit teveel machtsconcentratie bij de groten van de financiële sector. En er is een gebrek aan nationale en vooral grensoverschrijdende controle en sturing. Dat kan leiden tot machtsmisbruik en tot economische, sociale en ecologische rampen. We pleitten toen voor kapitaalcontrole en een Tobin-tax. Maar om dit soort crisissen te voorkomen, is een heel ander financieel systeem nodig.

Dat klinkt nu minder veraf en utopisch dan enkele jaren geleden. De dogma's van de markteconomie en de geloofwaardigheid van de instellingen – zoals het IMF – hebben een zware deuk gekregen. Economen die enkele jaren geleden nog op de bres stonden voor liberalisering en deregulering

van de kapitaalmarkt, pleiten nu voor regulering, voor nationalisering van banken en voor de inperking van handel in 'gevaarlijke' financiële producten. Misschien nog belangrijker is dat er wat veranderd is aan de machtsverhoudingen tussen Noord en Zuid. De traditionele grootmachten zullen voortaan echt wel rekening moeten houden met de opkomende landen uit het Zuiden.

Er zijn dus kansen. Maar ze zullen snel moeten worden benut. We weten immers ook dat men er alles aan doet om de gaten in het systeem te dichten. We moeten samen met andere sociale bewegingen verhinderen dat alles bij het oude blijft of dat nog maar eens halve of verkeerde maatregelen worden getroffen. We gaan er in 2009 alleszins hard aan werken, met concrete eisen, met sterke allianties in binnen- en buitenland, met kleine plaatselijke en grote internationale acties.

Infocel

Ons documentatiecentrum heet nu Infocel en is dé plek op 11.11.11 waar actuele achtergrondinformatie over beleids- en campagnethema's wordt verzameld en bewaard. Een collectie boeken, tijdschriften en online documenten zet ons Noord-Zuidwerk in een bredere internationale context en is voor iedereen toegankelijk.

Voor al je vragen naar achtergrondinfo: neem contact op met infocel@11.be

Onze blogspot met leestips vind je op infocel11.blogspot.com/search/label/leestips

Onze online bibliotheekcatalogus: www.cocosnet.be

Een handige Noord-Zuidwikipedia met toegankelijke achtergrondinfo vind je op onze website www.11.be.

De schuldenproblematiek

Begin 2008 werkte 11.11.11 mee aan een wet m.b.t. de zogenaamde 'aasgierfondsen'. Door de wet wordt vermeden dat die fondsen beslag kunnen leggen op Belgische ontwikkelingsgelden. Een stap in de goede richting, maar niet voldoende. Om die fondsen aan banden te leggen zijn internationale afspraken onontbeerlijk.

De aasgierfondsen houden de secundaire markt van de schulden nauwgezet in de gaten. Ze kopen schulden van derdewereldlanden op voor een prijke en maken dan gebruik van de wetgeving in bepaalde landen om het volledige bedrag en achterstallige

intresten op te eisen. Zo slaagde een bedrijf uit de VS – Donegal International – erin om via het Britse Hogerhof het straatarme Zambia te laten veroordelen voor \$ 15 miljoen. Zambia ging die lening in 1979 aan bij de Roemeense overheid voor de aankoop van landbouwmateriaal. Het aasgierfonds kocht in 1999 de schuld voor \$ 3,28 miljoen van Roemenië. Vervolgens vorderde het \$ 55 miljoen van Zambia. De aasgierfondsen maken dus onvoorstelbare woekerwinsten op de kap van de armste landen en ontnemen de staat op die manier het broodnodige geld om te investeren in sociale sectoren.

Eind 2008 gingen we met de Belgische overheid de discussie aan over verantwoord financieren. Onze bekommernis: hoe kan België vermijden dat er nieuwe en onverantwoorde schulden ontstaan en welke initiatieven kan België ontplooiën om de discussie hierover internationaal te stimuleren? In Europees verband werkten de ngo's *The Eurodad Charter on Responsible Financing* uit. Op 15 december was er een seminarie waarop het charter met de Belgische overheid werd besproken.

www.11.be/charter-eurodad-2008

Internationale financiële instellingen

We volgen het beleid van de internationale financiële instellingen (IFI's) van nabij. Het hoofddaccent ligt hierbij op de Wereldbank (WB) en in mindere mate op het IMF. Onze stem wordt het best gehoord als er internationaal druk wordt uitgeoefend en campagne gevoerd. Met 11.11.11 willen wij dan steeds het Belgische luik van de campagnes verzorgen. We doen dit o.a. door onze overheid te bevragen over haar standpunten. In 2008 waren er regelmatig contacten met de Belgische vertegenwoordiger in Washington, waar IMF en WB hun

hoofdzetel hebben. We werken nauw samen met internationale netwerken zoals Eurodad (European Network on Debt and Development). We overleggen ook regelmatig met onze partners uit het Zuiden. Op Belgisch vlak hebben we de coördinatie op gang getrokken van organisaties die actief zijn op het gebied van zowel de IFI's als de schuldenlast.

In mei vond de jaarvergadering van de Aziatische Ontwikkelingsbank ADB (een regionale IFI) plaats. Hier wou men een

aantal spelregels herzien die garanties bieden dat de projecten niet tegen de belangen van de armste bevolkingsgroepen ingaan en dat ze aan internationale standaarden voldoen. Op initiatief van onze regionale partner, het NGO Forum on the ADB, werd een internationale campagne op het getouw gezet waaraan we actief deelnamen. Uiteindelijk slaagden de ngo's erin om de beslissing tegen te houden en een diepgaande discussie af te dwingen.

De jaarvergadering van de Wereldbank in oktober gaf groen licht voor de klimaatfondsen. De ngo's – waaronder 11.11.11 – protesteerden fel tegen een verhoogde betrokkenheid van de Wereldbank in het klimaatverhaal. Om diverse redenen zijn we van mening dat men beter het VN-proces versterkt i.p.v. de WB een grotere rol toe te kennen. De WB wil zich profileren als de kampioen en het kenniscentrum van de klimaatverandering. Dat staat in schril contrast met haar beleid rond natuurlijke rijkdommen. De Wereldbank steunt sterk vervuilende energieprojecten, zoals bijvoorbeeld steenkoolcentrales.

Natuurlijke rijkdommen

In 2008 gingen we van start met een nieuw programma: verantwoord gebruik van natuurlijke rijkdommen. Zo'n opstart vraagt een grondige verkenning van de betrokken actoren, de algemene problematiek, grote uitdagingen, vernieuwende initiatieven, enz. Daarbij is een rechtstreekse kennismaking met de organisaties die zich vanop het terrein inzetten voor een beter beheer van natuurlijke rijkdommen onontbeerlijk.

Het is niet echt een nieuw actieterrein voor 11.11.11. We ondersteunen reeds jaren partners die zich bezighouden met deze problematiek. Maar nu het thema een prioritaire plaats heeft gekregen binnen onze werking, wordt het programma uitgebreid naar nieuwe partners en naar alle partnerlanden waar natuurlijke hulpbronnen een belangrijke plaats in de economie innemen. Via terreinbezoeken en overleg met organisaties in het Zuiden, leden en ngo's uit andere Europese landen zetten wij in 2008 het programma inhoudelijk op punt. Natuurlijke rijkdommen kunnen vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden, zoals de ecologische draagkracht, de economische impact en de sociale en culturele consequenties. We moesten dus keuzes maken en beslissen om onze werking te focussen op enkele deelaspecten.

Een voorbeeld: bij een eerste bezoek aan Katanga kan je moeilijk vatten hoe een regio die zo rijk is aan erts nauwelijks over infrastructuur en sociale diensten beschikt. Katanga is een schoolvoorbeeld van 'de vloek van de natuurlijke rijkdommen'. Er zijn talrijke historische, politieke en sociale oorzaken voor deze contradictie. Om tot een ommekeer te komen, zullen problemen op diverse terreinen aangepakt moeten worden. Maar één aspect springt meteen in het oog: de centrale overheid ontving in 2006 officieel amper enkele tientallen miljoenen dollars aan belastingen uit de ontginning

van erts. Bovendien zouden 75 % van de mijnontginningen illegaal gebeuren. Daarom focussen wij in de DR Congo op een initiatief dat meer transparantie moet bieden bij belastingen en contracten in de sector van de extractieve industrie (mijnbouw, petroleum- en gasontginning).

Ander voorbeeld: in mei 2007 toonde de nieuwe regering van Ecuador zich bereid om één van de rijkste olievelden in het Amazonegebied niet te ontginnen. Maar dan moest de internationale gemeenschap een belangrijk deel van de gemiste staatsinkomsten compenseren. Het gaat om olievelden in het natuurreservaat Yasuní, dat vanwege zijn uitzonderlijke biodiversiteit door de UNESCO erkend is als biosfeerreservaat. In 2008 sleutelden de Ecuadoraanse regering en de milieubewegingen aan een werkbaar voorstel voor financiële compensatie. Maar er moet nog hard ge-

werkt worden aan een technisch en juridisch haalbaar voorstel.

Het Ecuadoraanse voorbeeld brengt ons bij een andere prioriteit binnen onze werking: de 'No-Go zones', gebieden waar geen ontginning van natuurlijke rijkdommen mag plaatsvinden. Dat kan zelfs gaan om een verbod op duurzame houtontginning of eender welke vorm van landbouw. Maar meestal houdt het hoofdzakelijk een verbod in op extractieve industrieën. In theorie zijn alle door de UNESCO erkende biosfeerreservaten (531 in 105 landen) No-Go zones, maar in de praktijk zijn er maar weinig landen die zich aan dit principe houden. Samen met partners en andere Belgische en Europese ngo's en milieubewegingen willen we ons de komende jaren inzetten voor de verdere definiëring en toepassing van No-Go zones.

Mijnontginning in Congo

De Belgische Ontwikkelingssamenwerking

Na een periode van regeringsperikelen was het vanaf begin 2008 alle hens aan dek om de begrotingsopmaak op te volgen. De nieuwe minister van Ontwikkelingssamenwerking, Charles Michel, stond voor de uitdaging om – na een rampzalig 2007 met dalende uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking – de regering opnieuw achter een groeipad te scharen om de 0,7%-norm te halen in 2010. Hierover had 11.11.11 vele contacten met het kabinet, met parlementsleden, andere Belgische ontwikkelingsactoren, de pers, enz.

Het was dan ook verrassend dat minister Michel besliste om de beloftes van zijn voorganger aan de ngo's niet na te komen. Hij voorzag minder middelen dan voorzien voor de driejarenprogramma's die de ngo's reeds hadden opgestart. Hierrond heeft 11.11.11 – samen met de ngo-federaties Coprogram en Acodev, en met de Fransta-

V.l.n.r.: Bogdan Vanden Berghe, Jos Geysels en minister Charles Michel.

lige koepel CNCD-11.11.11 – samengewerkt om dit recht te zetten. De druk die we, samen met onze medestanders, uitoefenden heeft ertoe bijgedragen dat er in de begroting van 2008 meer echt geld voorzien

werd voor ontwikkelingssamenwerking, dat de minister de ngo's van de nodige budgetten voorzag om hun werk goed te kunnen doen en dat er in de begroting 2009 stappen worden gezet om de ontstane gaten in de ngo-financiering terug op te vullen.

Een actieplan zonder acties

De eerste week van september kwamen er meer dan 1200 vertegenwoordigers van donoren, ontvangende landen en civiele organisaties samen in Accra voor het derde High Level Forum on Aid Effectiveness. Hieraan voorafgaand vond een parallel forum plaats, georganiseerd voor en door de civiele organisaties, waar ongeveer 400 deelnemers hun aanbevelingen voor het officiële forum op punt stelden. 11.11.11 was aanwezig op beide fora.

Op het vorige forum, in Parijs 2005, ondertekenden donoren en ontvangende overheden de Verklaring van Parijs. De Verklaring vertrekt vanuit het principe dat partnerlanden hun eigen ontwikkelingsprioriteiten bepalen, waarop de donoren zich dan afstemmen. De hulp moet ook

efficiënter worden door meer samenwerking tussen de donoren. De Verklaring van Parijs is een soort contract tussen bilaterale en multilaterale donoren aan de ene kant en ontvangende partneroverheden aan de andere kant.

In Accra ging men na hoever men staat met de uitvoering van de Verklaring van Parijs en op basis hiervan werd een concreet actieplan goedgekeurd. Maar er staan geen concrete deadlines in, geen concrete engagementen en geen concrete kalenders. Op een aantal punten blijven vooral de donoren teleurstellend conservatief. 11.11.11 volgt nauwlettend de stappen die de Belgische en Europese overheden op dit vlak zullen zetten.

Naast de kwantiteit van de hulp volgt 11.11.11 ook de kwaliteit hulp op. Dit doen we o.a. door een aantal aspecten van het Belgische ontwikkelingsbeleid toe te lichten in ons jaarrapport. In dat jaarrapport over de Belgische, Vlaamse en Europese Ontwikkelingssamenwerking in 2007 gingen we na in hoeverre België en Vlaanderen de internationale afspraken over meer doeltreffendheid van de hulp nakomen. België heeft namelijk mee de Verklaring van Parijs ondertekend in 2005. De ondertekenaars verbinden zich ertoe stappen te ondernemen om hun hulp efficiënter te beheren. Dit door o.a. meer te vertrekken vanuit de prioriteiten van de partnerlanden en door als donoren beter te coördineren. In september 2008 vond er in Accra (Ghana) een opvolgingsconferentie plaats om te evalueren hoe ver iedereen stond met de uitvoering van de Verklaring van Parijs. Mi-

nister Charles Michel was hier aanwezig met een Belgische delegatie, waar ook 11.11.11 deel van uitmaakte.

Verder lanceerde minister Michel een overleg met de ngo's, om tot een meer doeltreffende Belgische hulp te komen. Tijdens dit overleg brachten de ngo's de eigenheid van de ngo-werking naar voren en vroegen zij ook aandacht voor de verschillende rollen die ngo's opnemen in de ontwikkelingssamenwerking. We benadrukten eveneens het belang van een coherent beleid m.b.t. ontwikkelingssamenwerking.

Minister Michel nam ook het initiatief om de Wet Internationale Samenwerking (uit 1999) te herzien. Hiervoor werden zowel in Kamer als Senaat hoorzittingen georganiseerd waar verschillende experts, waaronder vertegenwoordigers van 11.11.11 en CNCD-11.11.11, hun visie kwamen toelichten. Tijdens deze hoorzittingen werkte 11.11.11 sterk samen met parlementsleden. Dit alles zou voor minister Michel de basis moeten vormen voor het wetsontwerp dat hij in het voorjaar van 2009 wil voorleggen op de ministerraad. Ook dat proces blijft 11.11.11 vanzelfsprekend van nabij opvolgen.

We vermelden ook de Gemengde Commissies waarop vertegenwoordigers van de Belgische overheid en de overheid van een partnerland hun nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de komende vier jaar goedkeuren. M.a.w.: hier worden afspraken gemaakt over de sectoren waar rond België in dat land zal werken, hoeveel geld eraan besteed zal worden, op welke manier dit zal gebeuren, enz. Het gaat hier wel over de officiële samenwerking tussen twee staten, maar het is belangrijk dat de ngo's dit proces opvolgen. Enerzijds omdat zij veel terreinexpertise hebben, anderzijds omdat zij op die manier het gevoerde beleid kritisch kunnen opvolgen.

www.11.be/jaarrapport

De Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking

Bij de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking was het meest opmerkelijke feit de wissel aan de top. Minister-president Kris Peeters nam de bevoegdheid voor Ontwikkelingssamenwerking over van Geert Bourgeois, die in de nasleep van de federale regeringscrisis ontslag nam. Dit zorgde echter niet voor grote veranderingen in het beleid. Zo kort voor de verkiezingen zou dat ook niet verstandig geweest zijn.

De voorbereiding van de verkiezingen van juni 2009 vormden het zwaartepunt in het

beleidswerk van 11.11.11. We stelden in overleg met de lidorganisaties een memorandum op met onze eisen voor de verkiezingen. De belangrijkste punten daarin zijn de verdere concentratie van de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking en het voeren van een coherent beleid voor ontwikkeling. Want het Vlaamse beleid rond klimaat, landbouw en buitenlandse handel mag niet in tegenspraak zijn met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling die Vlaanderen naar voren schuift in zijn beleid rond ontwikkelingssamenwerking.

www.11.be/memo-vlaams

Het Europees Ontwikkelingsbeleid

Met de Stop EPA-campagne was het al duidelijk dat de Vlaamse Noord-Zuidbeweging een stevige Europese werking heeft uitgebouwd. Ondanks het feit dat de EPA's in 2008 naar de achtergrond verschoven, hebben we de strijd nog niet opgegeven en blijven we ons verzetten tegen de agressieve handelspolitiek van de EU.

Daarnaast zet 11.11.11 zich in om het ontwikkelingsbeleid transparanter en opener te maken, zodat het democratisch kan gecontroleerd worden door parlementen en middenveldorganisaties hier en in het Zuiden. Ondertussen hebben we veel expertise opgebouwd met Europese en zuidelijke netwerken. Door deze versterkte samenwerking hebben we in 2008 onze stem laten horen over heel Europa.

In 2008 werd het opnieuw duidelijk dat er niet alleen meer hulp moet komen, maar ook betere hulp. Binnen het samenwer-

kingsverband van Europese ngo's – Aid-Watch – zetten we druk op de EU-lidstaten en de Europese Commissie om hun beloftes na te komen. Zij hebben beloofd om hun gezamenlijk officiële ontwikkelingshulp tegen 2010 te verhogen tot 0.56% van het BNI en tegen 2015 tot 0.7%. Maar in 2007 bleek deze hulp € 1,7 miljard lager te liggen dan het jaar voordien. Voor het eerst sinds 2000 was de officiële hulp van de lidstaten en de EU gedaald. Een erg verontrustende trend die we op alle niveaus hebben aangeklaagd. Bovendien heeft Europa de ambitie om een voortrekkersrol te spelen in het doeltreffender maken van ontwikkelingshulp. Sinds de ondertekening van de Verklaring van Parijs zijn enkele principes overeengekomen en instrumenten ontwikkeld om hulp beter te besteden. Met de Accra Agenda for Action moesten deze in september 2008 herbevestigd en geconcretiseerd worden. Helaas voorzag het ac-

tieplan niet in een kalender en duidelijke acties.

In 2009 zijn er opnieuw Europese verkiezingen. Er komt een nieuwe beleidsploeg die beslissingen zal moeten sturen en die initiatieven zal moeten nemen. Al in 2008 begon 11.11.11, samen met zijn leden, na te denken over de uitdagingen voor de komende vijf jaar. Dit resulteerde in een stevig eisenpakket, een politiek memorandum. Daarin gaat het niet alleen over meer en betere hulp, maar ook over wat we willen bereiken op handelsvlak, over onze visie op waardig werk buiten Europa, over de impact van de klimaatveranderingen op ontwikkelingslanden... Kortom: over een coherent Europees beleid dat de ontwikkelingsdoelstellingen niet ondermijnt.

www.11.be/memo-europees

11.11.11 laat de EPA's niet los

2008 startte met een knal: op 7 januari bezetten honderden Afrikaanse betogers het Schumanplein om te protesteren tegen de EPA's, de economische partnerschaps- of vrijhandelsakkoorden die Europa wil opdringen aan de 76 landen uit Afrika, de Caraïben en de Stille Oceaan (de zgn. ACP-landen).

De meeste betogers kwamen met bussen uit de omringende landen. Sommigen waren met het vliegtuig naar Brussel gebracht op kosten van de Senegalese president Wade. Veel Afrikaanse regeringsleiders waren bijzonder bitter over de manier waarop de Europese Commissie de ACP-landen op het einde van 2007 onder druk hadden gezet om de EPA's te aanvaarden. ACP-landen – met uitzondering van de armste landen – zouden de toegang tot de Europese markt voor hun cacao, koffie, bananen, snijbloemen, rundvlees, enz. verliezen als ze niet tekenden. Een twintigtal landen zwichtten onder die druk en aanvaardden voorlopige akkoorden tegen de zin van hun burens met wie ze al jaren samen onderhandelden. EPA's zouden ook de regionale integratie tussen de ACP-landen moeten bevorderen. Nu vielen die regio's onder druk van de EU uit elkaar. Bovendien bleken de voorlopige akkoorden ook vol te zitten met ongepaste regelingen die niet echt voordelig bleken voor de ACP-landen. Vandaar het Afrikaanse protest onder de neus van de Europese Commissie in Brussel.

De betogers klopten niet tevergeefs aan bij 11.11.11 om hen daarbij te helpen: wij zorgden voor de logistiek, de stuarts, de contacten met de pers en met de Europese Commissie. Enkele maanden later stonden we weer op straat. Ditmaal voor de deur van de minister van Ontwikkelingssamenwerking om hem de 80.000 handtekeningen te overhandigen die 11.11.11, Vredeseilan-

den, Oxfam-Wereldwinkels, Oxfam-Solidariteit, CNCD-11.11.11 en SOS Faim hadden verzameld tegen de EPA's en voor het recht op bescherming van de landbouw in het Zuiden. Op vraag van de ACP-landen riepen we minister Michel op om om de voorlopige akkoorden van eind 2007 te herschrijven en om de ACP-landen geen akkoorden op te dringen. Die boodschap herhaalden we een week later, op 27 mei, samen met Europese collega's voor de deur van de Europese Ministerraad.

Ondertussen lobbyden we in het federale en Europese parlement, schreven we brieven aan de voorzitter van de Europese Commissie en gingen we op bezoek in de Wetstraat 16. En met resultaat: België ondersteunde een verklaring van de Europese Ministerraad die de noodzaak onderstreepte van meer flexibiliteit en meer respect voor de wensen van de ACP-landen in de EPA-onderhandelingen.

Op 23 september voerde 11.11.11 actie aan het Europees Parlement (EP), samen met Europese collega's en met Oxfam-Solidariteit die het aantal handtekeningen ondertussen op 100.000 had gebracht. In het EP spraken we met parlementsleden uit verschillende landen en van verschillende partijen om hen voor te bereiden op de bespreking van de akkoorden die in 2007 waren afgesloten. Het EP moet de EPA's goedkeuren, of ze nu definitief zijn of niet (er is nog altijd maar één definitief EPA, nl. met de Caraïben). Voor elk van deze akkoorden duidde het EP een verslaggever aan om een evaluatie te maken van hun inhoud en om hun conclusies in een ontwerp-resolutie te gieten. Begin 2009 zou over deze resoluties worden gestemd. Namens de Europese ngo's stuurde 11.11.11 aan de verslaggevers een brief met volgende aanbevelingen: herzie de bestaande akkoorden, oefen geen druk uit op de ACP-landen en laat die landen zelf beslissen welke akkoorden ze willen!

DE ZUIDKANTOREN VAN 11.11.11

11.11.11 steunt partners in drie regio's: Centraal-Afrika, Zuidoost-Azië en de Andes. In elke regio hebben wij een zuidkantoor dat geleid wordt door een regiocoördinator en een ploeg plaatselijke medewerkers. Zij voelen wat er leeft in het Zuiden en overleggen geregeld met de partners uit de regio. De zuidkantoren zijn dus onmisbaar voor een goede samenwerking met onze partners. Maar ze vertegenwoordigen 11.11.11 ook bij internationale organisaties en ambassades. Daarnaast verlenen ze diensten aan de Vlaamse lid-ngo's van 11.11.11 en coördineren ze allerlei samenwerkingsverbanden.

Laat de petroleum in de grond zitten

Het eerste jaar dat het kantoor in Lima met een Ecuadoraanse organisatie samenwerkte, was al meteen een voltreffer. In het kader van ons nieuwe programma hadden we immers besloten om Acción Ecológica te steunen, in al zijn ijver om het Yasuni-park te behoeden voor de petroleumexploitatie die in andere delen van het land grote ravage heeft aangericht.

Yasuni, gelegen aan de grens met Peru, koestert een schat aan biodiversiteit. Bovendien herbergt het natuurreservaat inheemse bevolkingsgroepen die liever niet in contact komen met de verwesterde wereld. Voor onze partner is het in de grond laten van de olie niet enkel van levensbelang voor de gemeenschappen en de natuur van de zone zelf, maar ook voor de strijd tegen de klimaatverandering.

Accion Ecológica is gaan aankloppen bij de president van Ecuador om het initiatief op internationaal vlak te promoten. President Correa stelde aan de internationale gemeenschap voor het park te behoeden voor olie-ontginning, op voorwaarde dat daar fondsen tegenover staan die Ecuador in ontwikkeling kan investeren. Maar alhoewel het initiatief op sympathie kon rekenen bij enkele Europese regeringen, moesten de organisaties aandringen op concrete antwoorden. 11.11.11 hield samen met andere organisaties op Belgisch en Europees niveau de druk op de ketel. In Ecuador bleven Acción Ecológica en andere

organisaties de regering onder druk zetten. President Correa dreigde ermee toch de deuren open te zetten voor de petroleum-bedrijven als er niet op tijd een behoorlijke som geld werd bijeengebracht. Ondertussen werd gelukkig de deadline geschrapt.

De Yasuni-campagne is een mooi voorbeeld van samenwerking tussen organisaties in Zuid en Noord. Het initiatief op zich heeft een belangrijke symbolische functie omdat het wereldwijd mensen en organisaties aan het denken zet over alternatieve schema's voor natuurbehoud en strijd tegen de opwarming van de aarde. Acción Ecológica gelooft immers niet dat enkel energie-efficiëntie, alternatieve energieën en de mechanismen die nu gepromoot worden voor

'propere' ontwikkeling een afdoend antwoord bieden op de uitdaging waar de wereld voor staat. We zullen drastischer moeten ingrijpen en moeten inzien dat het Westerse consumptiepatroon op wereldschaal onleefbaar is. Het netwerk OIL-WATCH, waarbinnen onze partner actief is, hamert er bovendien op dat het Noorden een grote ecologische schuld heeft tegenover het Zuiden. De manier waarop er nu wordt omgegaan met de klimaatkwestie houdt het risico in dat de zwaarste kost alweer wordt afgeschoven op de schouders van de zwakste landen en volkeren.

www.amazoniaporlavida.org
www.yasunigreengold.org

Activisten in de puree

In Peru blijft het aantal en de intensiteit van de conflicten tussen mijnbedrijven en boerengemeenschappen toenemen. De mijnbedrijven lijken steeds koortsachtiger op zoek te gaan naar projecten in nieuwe zones. Dat gaat gepaard met een toename van mechanismen om activisten, die hun rechten verdedigen, het zwijgen op te leggen. Zo werd de kern van burgemeesters, boerenleiders en ngo-medewerkers die we in 2007 ondersteunden bij de organisatie van het referendum rond een mijnproject in Majaz nu beschuldigd van terrorisme. In een land waar de interne oorlog nog vers in het geheugen ligt, is dit allesbehalve een malse beschuldiging, waartegen we alle mogelijke middelen inzetten. Hierbij spelen vooral de mensenrechtenorganisaties een grote rol.

Regiocoördinator Freya Rondelez tussen de dossiers (zuidkantoor Lima, Peru)

Partners in de Andes moeten waakzaam blijven

In april 2008 vond de derde onderhandelingsronde plaats tussen de Europese Unie en de Gemeenschap van Andeslanden bestaande uit Peru, Colombia, Bolivia en Ecuador (CAN). De twee handelsblokken startten in 2007 onderhandelingen voor het afsluiten van een associatieakkoord tussen de regio's m.b.t. handel, politieke dialoog en samenwerking. De nadruk lag wel op de handelscomponent. De vierde ronde, die in 2008 moest plaatsvinden, werd afgelast. De Andeslanden slaagden er namelijk niet in om tot overeenstemming te komen. Peru en Colombia zijn voorstanders van vrije handel en willen zo snel mogelijk een akkoord. Ecuador en Bolivia geloven in een ander soort samenwerking, gebaseerd op solidariteit, wederkerigheid en respect voor elkaars autonomie. Ondertussen aanvaardde de EU het voorstel van Peru en Colombia om het handelsakkoord bilateraal met de twee landen te onderhandelen. Ecuador besliste later om ook mee te doen. Bolivia, dat nog

gelooft in een akkoord tussen de twee regionale blokken, blijft geïsoleerd achter.

Red GE (Peruaans Netwerk voor Rechtvaardige Globalisering) is één van de partners van 11.11.11 die rond het thema handel actief zijn. Het is een coalitie van acht Peruaanse ngo's. Red GE brengt de expertise van de leden samen en coördineert acties van bewustmaking, vorming en beïnvloeding van politieke actoren. Het netwerk bracht studies uit over de mogelijke impact van de handelsakkoorden. Het werkte ook voorstellen uit die rekening houden met de gevolgen van liberalisering van de handel op het milieu en de rechten van kwetsbare groepen.

Naast de onderhandelingen EU-CAN houdt Red GE zich ook nog bezig met de implementatie van het vrijhandelsakkoord tussen Peru en de VS en de onderhandelingen van vrijhandelsakkoorden tussen Peru en andere landen en regio's (Canada, China, Thailand, enz.) Red GE is in korte tijd uitgegroeid tot de referentieorganisatie van de Peruaanse civiele maatschappij rond het thema handel.

De acties van deze partner hebben geleid tot een verhoogde interesse voor dit thema vanuit de bevolking en organisaties, en tot een groter bewustzijn over de mogelijke gevolgen van dergelijke akkoorden. N.a.v. de topontmoeting van regeringsleiders uit Europa, Latijns-Amerika en de Caraïben (Lima, mei 2008) zetten organisaties uit Zuid en Noord gezamenlijke infosessies en debatten op met speciale aandacht voor het akkoord EU-CAN. Niet alleen Red GE maar ook andere partners van 11.11.11, zoals Cedal, Alop en Recalca, waren hierbij betrokken.

Ook Aziëwerking en zuidkantoor Manilla focussen op klimaat en natuurlijke rijkdommen

De mensen van het zuidkantoor in Manilla besteedden in 2008 veel tijd en energie aan het op de rails zetten van ons nieuwe programma 'natuurlijke rijkdommen'. Ze richtten zich daarbij bijna volledig op de vaak desastreuze gevolgen van de zeer snel opkomende mijnbouwindustrie. In de Filipijnen werd mijnbouw tot een nationaal prioriteitsprogramma gebombardeerd, want volgens de overheid is de waarde van alle mijnbouwreserves zo'n \$ 840 biljoen. Dat is niet mis, maar de hoge kosten die mijnbouw met zich meebrengt, worden meestal vergeten: vervuiling van rivieren, grondwater en landbouwgronden, de sociale gevolgen, enz.

Mijnbouw

11.11.11 ondersteunde de oprichting van een breed Filipijns netwerk van actiegroepen die zich verzetten tegen de grootschalige ontginning van de natuurlijke rijkdommen: de Alyansa Tigal Mina (ATM). Op ons initiatief organiseerden ook de internationale donoren zich in een samenwerkingsverband rond mijnbouw, met o.a. Broedelijk Delen als actief lid. Een eerste gezamenlijk initiatief was een regionale training i.s.m. het Nederlandse SOMO, een specialist in het opsnorren van informatie over bedrijven (belastingsaangiftes, aandeelhouders, beurzen...). Dit soort informatie kunnen de partners dan weer gebruiken in hun campagnes om druk uit te oefenen op de bedrijven. Want vaak hebben bedrijven een goede naam in hun thuisland, maar wordt deze reputatie niet doorgetrokken tot in Azië.

Tegelijkertijd moeten de overheden transparanter zijn over bijvoorbeeld de staatsinkomsten uit de ontginning van grondstof-

De staf in het zuidkantoor Manilla.
V.l.n.r. Frances, Citas, Hanneke en Opel.

fen. Het zuidkantoor organiseerde diverse bijeenkomsten rond het zgn. EITI dat staat voor meer transparantie in de extractieve industrie. Landen die toetreden verplichten zich ertoe om jaarlijks alle staatsinkomsten uit de ontginning van grondstoffen openbaar te maken en een audit te laten uitvoeren door een onafhankelijke firma. Hoewel sommige van onze partners maar gematigd enthousiast zijn over dit initiatief – eerst moet er maar eens een betere mijnbouwwetgeving komen en ook toegepast worden – zien anderen dit toch als een belangrijke piste voor meer transparantie en goed bestuur. In Indonesië is onder impuls van de campagne Publish What You Pay een speciaal netwerk opgericht om te lobbyen opdat de Indonesische overheid zou toetreden. Uit een rapport bleek immers dat er een diepe kloof was tussen wat de overheid

officieel ontvangen had aan royalties en wat de bedrijven volgens hun audits betaald had.

No Go-zones

Daarnaast concentreren wij ons op lobbywerk rond No Go-zones. Dat zijn waardevolle gebieden waar mijnbouwbedrijven geen concessies zouden mogen krijgen: natuurgebieden, belangrijke landbouw- of waterwinningsgebieden en woongebieden van inheemse volkeren. Partners vinden dit een belangrijk werkterrein omdat het de campagne rond de gevaren van mijnbouw bespreekbaar maakt bij de direct betrokkenen. In de loop van het jaar hebben we in de

Filipijnen, samen met de partners en andere donoren, drie potentiële gebieden geselecteerd die in aanmerking komen voor een No Go-zonepilotproject. In 2009 wordt de knoop doorgehakt en verbinden we hier een nationale en internationale campagne aan.

Vrijhandel

Een ander belangrijk werkterrein betrof het EU-ASEAN vrijhandelsakkoord. In 2007 hielp het zuidkantoor bij de oprichting van een interregionaal netwerk (Europa - Azië) van ngo's en actiegroepen die onderzoek en lobbywerk doen in dat verband. Het is belangrijk om goed georganiseerd en voorbereid te zijn, want we hebben geleerd uit de ervaring van de EPA-onderhandelingen hoe desastreus dit soort akkoorden kunnen zijn voor het Zuiden. Marc Maes – onze specialist handel op de beleidsdienst – ging in oktober naar Hanoi om te overleggen met partners en officiële onderhandelaars. Concrete successen zijn er nog niet; het is immers uiterst moeilijk om officiële documenten in handen te krijgen. Maar we kunnen wel stellen dat de groepen in Azië goed georganiseerd zijn: er wordt in diverse landen onderzoek verricht, standpunten worden ingenomen en er wordt gelobbyd bij de regeringsvertegenwoordigers en de EU. In Europa wordt het interregionale netwerk gecoördineerd binnen het Seattle to Brussels- netwerk, waarin 11.11.11 een actieve rol speelt.

Klimaat

Ook ons werk rond klimaat willen we verder uitbouwen. In 2008 ondersteunden we de oprichting van het mondiale netwerk Climate Justice en organiseerden we een workshop in Jakarta om het werk van de partners i.v.m. klimaat beter op elkaar af te stemmen. Indonesië is niet alleen de tweede belangrijkste exporteur van steenkool, het bouwt ook aan hoog tempo nieuwe steenkoolcentrales. Nochtans beweren heel wat kli-

maatexperts dat steenkool 'de brandstof van de dood' is, terwijl Indonesië een enorm potentieel heeft aan hernieuwbare energiebronnen.

Ontbossing

Een ander belangrijk strijdpunt voor onze partners is REDD, of het principe dat landen die ontbossing tegengaan daarvoor moeten gecompenseerd worden. Op het eerste gezicht klinkt dat niet slecht, maar het probleem zit in de uitvoering. Enerzijds zouden de fondsen uit de emissierechten van de industrielanden moeten komen, anderzijds is het de vraag wie dat geld zal beheren en waarvoor het gebruikt zal worden. Grote milieubedrijven zijn nu al concessies aan het lospeuteren bij de Indonesische overheid om zelf de compensaties te kunnen binnenrijven. We vrezen dus dat de bevolking er nauwelijks beter zal van

worden. Wellicht wordt tijdens de klimaattop in december 2009 in Kopenhagen de REDD-knoop doorgehakt.

Vernieuwing betekent ook afscheid nemen. 2008 was het laatste jaar dat 11.11.11 landhervormingen en rurale ontwikkeling in de Filipijnen ondersteunde. We hebben dat gedaan vanaf het begin van ons Filipijnenprogramma en we zijn trots op het constructieve en kritische werk dat onze partners hierrond deden en nog steeds doen. In India namen we afscheid van AREDS en SWATE, twee partners die jarenlang de strijd van vrouwen en dalits belichaamden. Alhoewel, een echt afscheid is het niet, want onze lidorganisatie Wereldsolidariteit blijft AREDS steunen. Oxfam-Magasins du monde, het Franstalige netwerk van wereldwinkels, heeft ook een solidariteitsprogramma lopen voor AREDS en SWATE.

Een veiligheidsofficier bewaakt in Noord-Sulawesi (Indonesië) de verlaten goudmijn Minahasa Raya van de Amerikaanse gigant Newmont.

“Elke dag een nieuwe uitdaging”

Half 2008 volgde Eva Palmans – als nieuwe coördinator van het zuidkantoor voor Burundi en Rwanda – Barbara Vandevelde op.

Eva: “Elke dag stelt me voor een nieuwe uitdaging, leer ik iets nieuws en word ik bevestigd in mijn keuze me te engageren voor deze job. Na jarenlang onderzoek in Burundi naar de relatie tussen politiek en media/civiele maatschappij wilde ik me graag nuttig maken in de regio. De job leek me perfect om de contacten en de kennis die ik had opgebouwd in de praktijk te brengen, en de realiteit van Rwanda en Burundi van binnenuit te beleven. Ik wil geen snelle voorbijganger zijn, maar mezelf blootstellen aan het leven in een politieke, sociale en culturele context die sterk verschilt van onze leefwereld.

Het blijft een uitdaging om deze context te begrijpen, ervan te leren, mijn steentje bij te dragen aan de versterking van het

middenveld. In Burundi en Rwanda worden initiatieven van de civiele maatschappij vaak ondermijnd door onevenwichtige machtsrelaties, politiek wanbeleid, extreme armoede. Deze structuren van onrecht moeten op politiek beleidsniveau aangepakt worden. Hiervoor is een sterk middenveld nodig. De zuidkantoren in Bujumbura en Kinshasa helpen om de visie van 11.11.11 uit te dragen, om de sociale, politieke en economische evoluties in kaart te brengen en de samenwerking te versterken.

Dankzij drie gemotiveerde medewerkers kan ik deze taak delen en kunnen we als team de uitdagingen aangaan. We hebben geleerd elkaar aan te vullen en aan te moedigen.”

Nauwere samenwerking met de partners in Centraal-Afrika

De officiële Belgische en Europese hulp voor ontwikkelingssamenwerking is één van de belangrijkste politieke werkteerijnen van 11.11.11. In onze zoektocht hoe we rond dit thema zinvol kunnen samenwerken met partners in het Zuiden, kwamen we al gauw bij de vraag hoe deze officiële hulp bijdraagt tot de realisatie van de millenniumdoelstellingen. We dachten aan een gemeenschappelijk rapport tegen 2010, thermometerjaar voor de millenniumdoelstellingen. We vroegen aan onze partners in Burundi, Rwanda en Congo of zo'n rapport ook voor het politieke werk in hun land relevant was. In de drie landen is het totale overheidsbudget immers voor 50% afkomstig van buitenlandse hulp. België en Europa zijn traditioneel belangrijke donoren. Het idee om samen te onderzoeken of die

officiële hulp werkelijk bijdraagt tot het realiseren van de millenniumdoelstellingen leek dus zeker niet onzinnig.

Voor de partners was de eerste millenniumdoelstelling – de halvering van extreme armoede en honger – de belangrijkste. In de drie landen leeft de overgrote meerderheid van de bevolking onder de armoedegrens, terwijl de meeste mensen toch in de landbouw werken. Hoe kan zo iets? Een eerste analyse maakt duidelijk dat, ondanks het enorme belang van de landbouwsector voor het land, er zeer minimaal in geïnvesteerd wordt. De ontwikkeling van de sector zou nochtans een motor voor ontwikkeling kunnen zijn.

In Congo, Rwanda, Burundi en België werden vier stuurgroepen opgericht: de comi-

tés de pilotage. Zij staan o.a. in voor het onderzoek en de aanmaak van het rapport. Ze bestaan uit vertegenwoordigers van 11.11.11-partners, enkele leden van 11.11.11 (CDI/Bwamanda, Trias, Broederlijk Delen) en partners van leden. Maar we willen op basis van onze bevindingen ook samen lobbyen en campagne voeren. We willen in de vier landen het beleid onder druk zetten om meer te investeren in de eerste millenniumdoelstelling. We vragen een hoger landbouwbudget en een duurzaam landbouwbeleid. De partners sensibiliseren pers en publiek in hun land om de druk op hun nationale overheden op te voeren. 11.11.11 en zijn leden zullen in het campagnejaar 2010 hetzelfde doen tegenover de Belgische en Europese overheden.

“Onze aanwezigheid in Kinshasa is echt nodig”

Ook het zuidkantoor in Kinshasa heeft een nieuwe coördinator: Benoît Van Maele. We polsten ook hem naar zijn eerste indrukken.

Wat verwacht je van je nieuwe job?

Benoît: “Dat het zwaar zal zijn. Dat alles op ieder ogenblik kan kantelen. Maar vooral dat we samen met de partners en leden een verschil kunnen maken, een impact kunnen hebben op het beleid en daardoor op het leven van mensen. Maar het is niet gemakkelijk om hier te functioneren volgens de criteria van het Noorden. Elektriciteitspannes, geen stromend water, slechte of onbestaanbare wegen ... zijn factoren die je niet zomaar naast je kan neerleggen. Het is ook de realiteit van onze partners. Soms verhindert dit ook hun werk en dan moet je bekijken hoe je dat inventief kunt verhelpen. Congo is een land buiten proporties. Zonder decentralisatie is elke (politieke) hervorming een onmogelijke taak.”

Waarom heeft 11.11.11 eigenlijk een kantoor in Kinshasa?

“11.11.11 is één van de nog weinige ngo's met een kantoor in Kinshasa. Onze aanwezigheid is echt nodig om het werk met onze partners uit te voeren. Het is ook voor Brussel een goede zaak om rechtstreeks voeling met het terrein te hebben, zeker in een complex land als de DR Congo. We kunnen beter inschatten wat de gemiddelde Congolees bezighoudt. Daarbij dient het zuidkantoor ook als spil voor andere leden van de koepel.”

Hoe begin je aan zo'n job?

“Voor mij was het vooral kwestie om het werk van mijn voorganger (Bart Horemans) voort te zetten. Daarvoor moet je goed luisteren, je inleven, verwachtingen bijstellen en dan volgens de noden handelen, wetende dat je ook niet alles van de ene dag op de ander kunt regelen. Een massa

informatie en vragen komen op je af. Je moet ook contacten onderhouden met andere actoren en een goed deel van je privéleven opzij zetten. Tegelijkertijd moet je de collega's in het kantoor op elkaar afstemmen en vermijden dat kleine problemen een grote last worden.”

Je staat er dus niet alleen voor?

“In een land als Congo leer je snel dat je wel op anderen moet rekenen. Zo stonden ze in Oost-Congo eens met kalashnikovs voor onze neus; dan ben je toch blij dat je lokale assistenten hebt die de taal en subtiliteiten van de streek kennen. De meeste Vlamingen of Belgen weten elkaar ook wel zitten en beseffen dat ze op elkaar kunnen terugvallen.”

Hoe verloopt de samenwerking met de partnerorganisaties?

“Vlotte communicatie of een deadline halen zijn geen sinecure. Aan de goede wil en het werk van onze partners mogen we echter niet twijfelen. Ik denk dat ze met 11.11.11

als partner, en de weg die we samen afleggen, echt sterker worden en de maatschappij kunnen beïnvloeden. Maar er zijn zoveel factoren die de ontwikkeling van een maatschappij, de mentaliteit en het gedrag (o.m. corruptie) beïnvloeden, dat we alle krachten moeten bundelen om tot een zichtbaar resultaat te komen. Door gezamenlijk aan de boom te schudden in Noord en Zuid zullen we er wel geraken.”

Beknopte resultatenrekening 11.11.11/SOS Honger 2008

	2008	2007
KOSTEN	12.751.229	12.895.050
Aankopen en aanmaakkosten	315.936	373.513
Werkingskosten	1.761.314	2.027.490
Personeelskosten	3.951.165	3.773.821
Afschrijvingen	206.901	221.399
Voorzieningen	36.577	0
Belastingen	18.458	16.025
Financiering leden 11.11.11-campagne	2.543.892	2.589.757
Financiering tijdelijke projecten	93.598	80.006
Doorgestorte subsidies	545.870	505.872
11.11.11-partnerfinanciering	3.357.920	3.307.167
OPBRENGSTEN	12.735.920	12.622.048
Verkopen	598.155	620.117
Ledenbijdrage	59.990	60.987
Fondsenwerving 11.11.11-campagne excl. winst marketing*	5.585.524	5.670.026
Subsidies	5.593.518	5.393.256
DGOS	5.191.400	5.007.999
Andere overheden	113.790	95.496
Tewerkstellingspremies	288.328	289.761
Nationale Loterij	295.000	341.568
Bijdragen ngo's projecten	197.028	226.608
Legaten	0	104.872
Diverse opbrengsten	406.705	309.486
Resultaat werking	-15.309	-273.002
Financiële kosten	21.358	23.570
Financiële opbrengsten	123.114	129.812
Resultaat gewone activiteiten	86.447	-166.760
Uitzonderlijke kosten	61.941	36.988
Uitzonderlijke opbrengsten	53.393	26.771
Resultaat van het boekjaar	77.899	-176.977

* 'Winst marketing' is het resultaat van de afdeling marketing. Dit resultaat (€ 153.531) wordt achteraf bij de campagne gevoegd. Zo zien wij op pagina 6 een totale opbrengst van € 5.739.055 voor het campagnejaar 2008.

We sluiten het boekjaar af met een positief resultaat. Dat komt omdat de werkingskosten behoorlijk lager waren dan in 2007. De alarmerende economische berichten hebben ons aangezet tot voorzichtigheid omdat we vreesden voor mogelijk verminderde campagne-inkomsten.

We stippen bij de **kosten** de belangrijkste feiten aan:

- Er werd minder uitgegeven bij de zuidwerking. Dit is in de eerste plaats te verklaren door de veranderingen die de zuidwerking vorig jaar onderging in het nieuwe strategische kader. Daarbij werden heel wat partners afgebouwd en nieuwe opgestart. Door een verstrenging van een aantal procedures geven we ook minder snel geld uit. De niet uitgegeven budgetten willen we volgend jaar spenderen.
- Doordat de kosten van de fondsenwerving daalden, is er een gunstig effect op het nettoresultaat van de campagne, waardoor de leden, de partners en onze noordwerking iets meer ontvangen uit de campagne dan voorzien. De lagere kost op de fondsenwerving moet in 2009 ingehaald worden om op termijn voldoende middelen te vergaren.
- De huisvestingskosten zijn sterk gestegen als gevolg van de duurdere energieprijzen (aardgas en elektriciteit).

Bij de **opbrengsten** zijn volgende zaken belangrijk:

- In het kader van de meerjarenfinanciering hebben wij de niet aangewende opbrengsten uit de DGOS-subsidie overgedragen naar 2009.
- De opbrengst van de campagne ligt iets lager dan in het recordjaar 2007. Gezien de financiële crisis zijn we echter meer dan tevreden met dit resultaat.
- Opvallend is ook dat de financiële opbrengsten behoorlijk hoog blijven. We kunnen uiteraard niet al onze giften de volgende dag besteden aan onze doelstellingen. Daarom beleggen we de gelden die we niet onmiddellijk nodig hebben op een risicoloze en een zo ethisch mogelijke manier.

Op de pagina's 6 en 7 in dit boekje staan de cijfers m.b.t. de 11.11.11-campagne. In de resultatenrekening zie je het volledige plaatje van alle kosten en opbrengsten in 2008. Voor meer duiding over de rubrieken en de cijfers, verwijzen wij naar www.11.be/transparantie.

Beknopte balans 11.11.11/SOS Honger op 31/12/08

ACTIVA	2008	2007	PASSIVA	2008	2007
Vaste activa	1.656.868	1.753.723	Eigen Vermogen - Bestemde fondsen	6.535.977	6.458.076
Immateriële vaste activa					
Software	17.806	34.401			
Materiële vaste activa	1.158.214	1.236.574	Vorzieningen	36.577	0
Financiële vaste activa	480.848	482.748			
Vlottende activa	5.973.213	5.640.375	Schulden	734.343	731.912
Voorraden	99.583	86.810	Schulden > 1 jaar	1.954	1.954
Vorderingen < 1 jaar	1.285.326	824.525	Schulden < 1 jaar	732.389	729.958
Geldbeleggingen	2.962.395	2.787.395			
Liquide middelen	1.526.310	1.743.949			
Overlopende rekeningen	99.599	197.696	Overlopende rekeningen	323.184	204.110
TOTAAL ACTIVA	7.630.081	7.394.098	TOTAAL PASSIVA	7.630.081	7.394.098

Balans 2008

- We zien geen noemenswaardige verschuivingen in het eigen vermogen. Dit eigen vermogen blijft aanzienlijk. We voorzien dat dit de volgende jaren eventueel licht kan afgebouwd worden. Maar we willen ook voldoende reserve behouden om te reageren op crisissituaties.

Bovendien willen we bij plotselinge schokken in de inkomsten voldoende middelen hebben om onze verplichtingen aan onze lidorganisaties en onze partners te waarborgen.

- We hebben een hoge liquiditeitspositie om de doorstorting naar het Zuiden en de uitbetaling aan de leden te kunnen voorfinancieren. De beleggingen gebeuren op termijnrekeningen met korte looptijd, waardoor toch voldoende liquiditeit gegarandeerd wordt opdat 11.11.11 aan zijn verplichtingen kan voldoen.
- De waarde van het materieel vast actief is afgenomen doordat er de laatste jaren weinig geïnvesteerd is in het gebouw. In 2009 voorzien we investeringen in de gebouwen en infrastructuur. Dit is noodzakelijk om de waarde van het gebouw op peil te houden.

11.11.11 kan rekenen op de inzet van 20.000 vrijwilligers. Duizenden mensen steunen ons financieel. Maar het vele werk dat wij verzetten zou niet mogelijk zijn zonder de steun van:

Nationale Loterij
creëert kansen 6

Leden van de Koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging - 11.11.11

11.11.11 bestaat uit 340 lokale comités met ongeveer 20.000 vrijwilligers en een 70-tal lidorganisaties:

Niet-gouvernementele organisaties

- Atol
- Bevrijde Wereld
- Broederlijk Delen
- Caritas Internationaal België
- CDI/Bwamanda
- Damiaanactie
- Dierenartsen zonder Grenzen
- DJAPO
- FOS - Socialistische Solidariteit
- Geneeskunde voor de Derde Wereld
- Ieder voor Allen
- Intal
- Kadervorming voor Afrikanen
- Maya Honing
- Memisa
- Nationaal Comité voor Onthaal van Derde-wereldstudenten
- Oxfam-Solidariteit

- Oxfam-Wereldwinkels
- PHOS
- PROTOS
- Steunfonds voor de Derde Wereld
- Studio Globo
- Trias
- UCOS
- VIC - Vlaams Internationaal Centrum
- Vlaams-Rwandese Vereniging Umubano
- Volens
- Vredeseilanden
- Wereldmediatheek
- Wereldsolidariteit
- YWCA - Antwerpen

Koepelorganisaties, vredesorganisaties, landencomités e.a.

- Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen
- Coprogram
- CMI - Comité Missionerende Instituten
- Dienst Buitenlandse Studenten en Stagiairs
- Fair Trade Original

- Filippijngroepen België
- Forum voor Vredesactie
- Gresea
- Nederlandstalige Vrouwenraad
- Orbi Pharma
- Pax Christi Vlaanderen
- Socialisme zonder Grenzen
- Solidariteit om Leven
- Solidariteitsfonds
- Vlaams Guatemala Comité
- Vlaams Palestina Comité
- Vluchtelingenwerk Vlaanderen
- Vrede
- VVN - Vereniging voor de Verenigde Naties
- WIZA - Werkgroep Indianen Zuid-Amerika

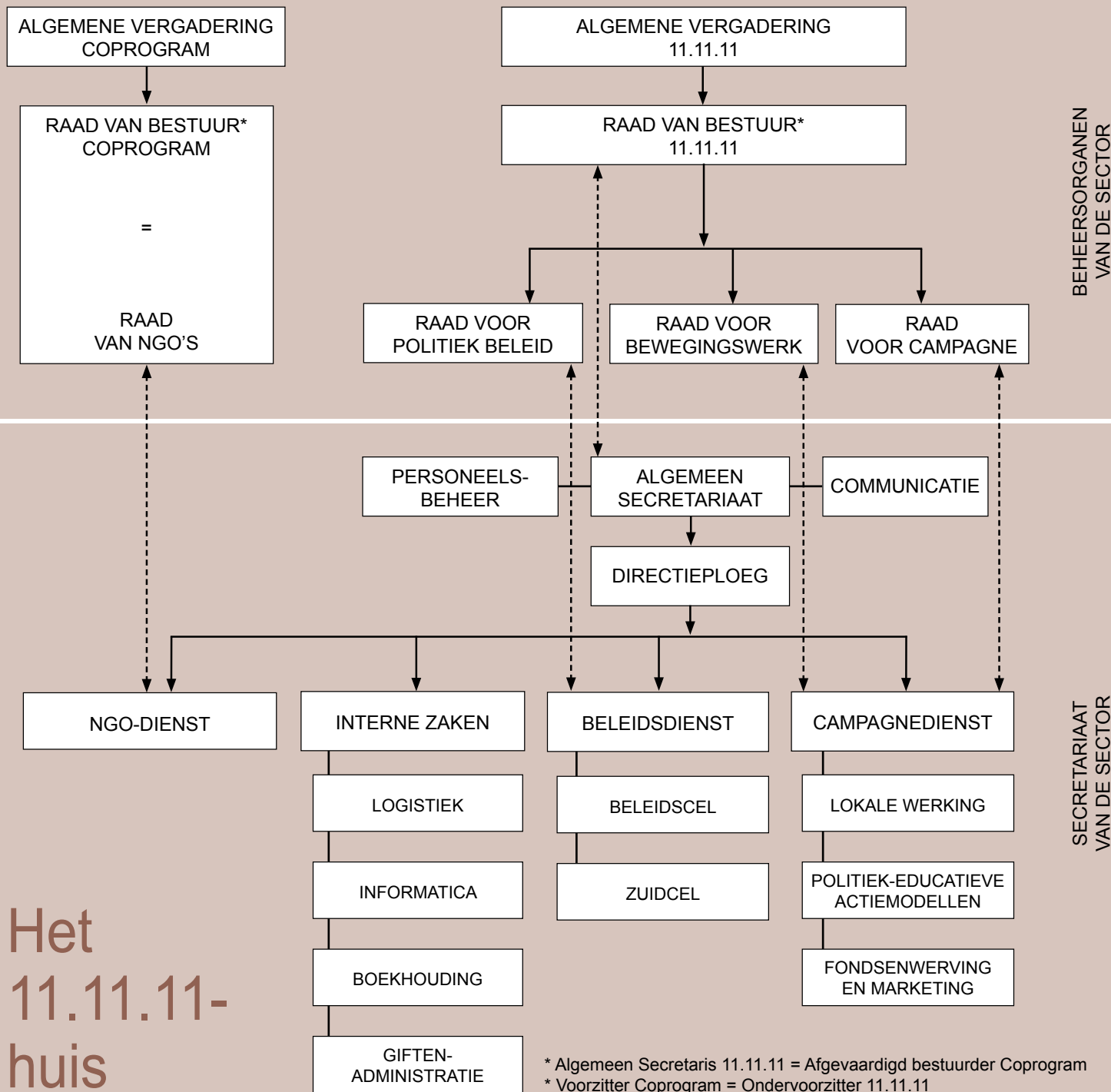
Politieke, sociale en culturele bewegingen

- ABVV
- ACLVB
- ACV
- Animo, jong links
- Chirojeugd Vlaanderen
- Christenen voor het Socialisme
- Gezinsbond
- Globelink
- Jong CD&V
- Jong Groen!
- Jong VLD
- L2 Jong Progressieven
- Netwerk Bewust Verbruiken
- Sp.a-studiedienst
- VIVA - Socialistische Vrouwen Vereniging
- Vermeylenfonds

11.11.11 is ook lid van nationale, Europese en internationale netwerken, o.a.:

- Alterfin
- Concord
- Eurac
- Eurodad
- IPS - International Press Service
- Max Havelaar
- Vodo - Vlaams Overleg Duurzame Ontwikkeling
- Wereldmediahuis (MO*)

CONTACT

Algemeen Secretariaat:

11.11.11 vzw

Vlasfabriekstraat 11 - 1060 Brussel

telefoon: 02 536 11 13

fax: 02 536 19 10

info@11.be

www.11.be

Rekeningnummer 000-0000011-11

PROVINCIALE SECRETARIATEN

Antwerpen

Patriottenstraat 27 - 2600 Antwerpen-Berchem

telefoon: 03 281 06 62

antwerpen@11.be

Limburg

Pastorijstraat 40 bus 7 - 3530 Houthalen-Helchteren

telefoon: 011 87 14 80

limburg@11.be

Oost-Vlaanderen

Dok-Noord 5 - 9000 Gent

telefoon: 09 233 02 03

oost-vlaanderen@11.be

Vlaams-Brabant en Brussel

Vlasfabriekstraat 11 - 1060 Brussel

telefoon: 02 536 11 56

brabant@11.be

West-Vlaanderen

Hugo Verrieststraat 22 - 8800 Roeselare

telefoon: 051 24 06 13

west-vlaanderen@11.be

